

List učenika OŠ Murterski skoji, š. g. 2011./2012. Broj 19, godina 19

ŠKOJI

BUDIMPEŠTA

LJUDI S MORA

KAS, GALOP...

HRABRO SRCE

ANIČA KUK
712 M.

REPORTAŽE - RAZGOVORI - PUTOPISI - ZABAVA - ŠKOLSKA PITANJA

Dobrodošli!

ŠKOJI

List učenika OŠ Murterski škoi, Murter

Adresa uredništva:
Škoi, Put škole 8

Telefon i telefaks:
022 435-260

Izdavač:
OŠ Murterski škoi

Za izdavača:
prof. Edo Juraga, ravnatelj

Glavni urednik:
Adrian Mudronja, 8.r.

Odgovorne urednice:
Anita Vrkić, prof.
Tanja Skračić, prof.

Lektorica:
Anita Vrkić, prof.

Fotografije:
Uredništvo

Računalna obrada:
Uredništvo, učiteljice Matija Kapov i
Martina Fantov

Uredništvo:
Jelena Čaleta, prof.
Mirta Jerat, 6.r., Dominik Kožulić, 6.r.,
Eleonora Mudronja Rittgasser, 6.r.,
Magdalena Mudronja, 6.r., Marko
Skračić, 6.r., Judita Lucija Šikić, 6.r.,
Lucija Juraga, 7.r., Klara Markov, 7.r.,
Romana Ježina, 7.r., Sara Turčinov, 8.r.

Oblikovanje i grafička priprema:
Vinko Baković

Tisak:
Tisak Malenica, Šibenik

Naklada:
200 primjeraka

RIJEČ UREDNIKA

Dragi čitatelji!

Upravo je pred vama 19. broj Škoja na čijim stranicama donosimo zanimljive sadržaje. Nije bilo lako, možda smo ponekad željeli i odustati, ali imajući pred očima vaša draga lica, uspjeli smo i ovaj put. Za vas smo lutali hodnicima škole, putovali Mađarskom, Mona Lisu gledali

u oči, brodom bježali u Egipat i Australiju, istraživali speleološke objekte, razgovarali sa zanimljivim ljudima, plovili morem, družili se s konjima... Zato vam preporučujemo da odvojite malo vremena i da sami otkrivete, pa makar pod klupom i za vrijeme sata. Nadamo se da će svatko od vas pronaći nešto u čemu će uživati čitajući jer, ne zaboravite, vaša radost čitanja je i naša.

Vaš urednik Adrian Mudronja

SADRŽAJ

Riječ urednika.....	2
Čestitamo.....	3
Susreti.....	4
Skitam se.....	5
Kod nas.....	6
Na dječjem dlanu.....	7
Dječje ruke.....	8
Ostvareni snovi.....	9
U tradiciji.....	10
Ljudi s mora.....	11
Eko-Eko.....	12
Dobri ljudi.....	13
Gledali smo.....	14
Daske koje.....	15
U zrcalu.....	16
Dodoh, vidjeh.....	18
Na tragu.....	20
Dani djetinjstva.....	21
Hrabro srce.....	22
Iza kamere.....	25
Nevere i bonace.....	26
Uspjesi griju.....	29
Kas, galop.....	30
U ritmu.....	32
Zabavne stranice.....	33
Iz dječjeg oka.....	34
Strip.....	36

Čestitamo

NAŠI USPJESI LI DRA NO 2011.

Proteklu školsku godinu sudjelovali smo na brojnim natjecanjima. Vježbali smo, učili i trudili se ostvariti što bolji rezultat. Nije nikada jednostavno, ali isplati se. Iza svega ostaju lijepe uspomene i poneka anegdota. Svim sudionicima različitih natjecanja čestitamo, a za Škoje izdvajamo samo rezultate sa županijskih i državnih natjecanja.

- LiDraNo- Karlo Troskot i Matija Brkić- literarni radovi (voditeljice: Živana Stegić-Ivas i Anita Vrkić)

- Šolski list Škoji predložen i pozvan na državni susret (voditelji: Anita Vrkić i Edo Juraga)

- 25.susret Ivce Kičmanovića- nagrađeni su radovi Matije Brkića i Darka Jurage, a pohvaljen rad Judite Lucije Šikić (voditeljica Anita Vrkić)

- Matija Brkić- nagrađen na literarnom natječaju "Proljetni akvarel" Ogranka Matice hrvatske u Slavanskom Brodu u sklopu dječjih svečanosti "U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić"; 1. županijska nagrada na literarnom natječaju Naklade Ljevak; 2. županijska nagrada na natječaju HTZ-e "Volim Hrvatsku"; 2. županijska nagrada na literarnom natječaju DUZS-e

- Likovni radovi Martine Turčinov, Nore Turčinov, Ane Živković i Josipa Skračića izloženi na likovnoj izložbi "Proljetni akvarel" u Slavanskom Brodu (voditeljica Katarina Turčinov)

- Tehnička kultura- Judita Lucija Šikić -promet, Filip Mudronja -graditeljstvo, Josip Skračić - obrada materijala i Darko Juraga Đelektrotehnika (voditelj Boško Reljanović)

- Rukometašice- 3. mjesto (voditelj Ante Fulgosi)

- Stolnotenisači- 5. mjesto (voditelj Ante Fulgosi)

- Šahisti- 3. mjesto (voditelj Edo Juraga)

- Vjeronaučna olimpijada- Judita Lucija Šikić, Dominik Kožulić, Klara Markov i Rea Jušić (voditeljica sestra Nada)

Početkom mjeseca travnja 2011. godine ponovno je u Šibeniku održana državna Smotra LiDraNo 2011. U prva dva dana pokazali su se i iskazali najbolji učenici osnovnih škola, dok su druga dva dana to činili učenici srednjih škola. Učenici su pokazali svoje literarno, dramsko i novinarsko umijeće.

Ove godine našu je školu po četvrti put predstavljao školski list. Prosudbeno povjerenstvo (u sastavu Marko Baus, Srećko Listeš i Ivan Tanta) pozvalo nas je u društvo najboljih s još 19 listova iz Hrvatske. U pratnji učiteljice Anite Vrkić otišao sam na dvodnevni "izlet". Na otvaranju Smotre susreli smo se s drugim sudionicima kojih je bilo oko 900. Svi sudionici dobili su pohvalnice, zbornike i bedževe za uspomenu na jubilarnu 20. državnu Smotru LiDraNa u Šibeniku.

Darko Juraga

VELIKI USPJEH NAŠIH MALIH MASLINARA

Na Međunarodnoj manifestaciji maslinara Mediterana MASLINA SPLIT 2011. održanoj u veljači u Splitu, ulje iz školskog maslinika naše škole nagrađeno je Zlatnom medaljom i Zlatnom plaketom za kvalitetu ekstra djevičanskog ulja najuspješnijoj učeničkoj zadruzi.

Na manifestaciji je sudjelovalo 798 natjecatelja iz deset mediteranskih zemalja s ukupno 1017 uzoraka ulja, a bio je nazočan i predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović koji je podijelio godišnja priznanja za unapređenje hrvatskog maslinarstva.

Lucija Juraga, 7.r.

Nagrađena učiteljica Anita Vrkić

GODIŠNJA NAGRADA UČITELJICI ANITI VRKIĆ

Povodom Svjetskog dana učitelja, 5. listopada 2011., u Hrvatskom narodnom kazalištu u Šibeniku dodijeljena je godišnja nagrada našoj učiteljici hrvatskog jezika Aniti Vrkić. Nagrada joj je dodijeljena za uspješan, kvalitetan i kreativan rad.

U obrazloženju je navedeno da učiteljica Anita Vrkić u svojem radu posebnu pozornost posvećuje darovitim učenicima i potiče njihovu kreativnost radeći u literarnoj, dramskoj i novinarskoj družini te uređujući školski list Škoji. Sudjelovala je na brojnim općinskim, županijskim i državnim natjecanjima i susretima. Najveće dosege je ostvarila sudjelujući s učenicima na državnom Lidranu i to u literarnom izričaju (2001., 2002., 2005.), samostalnoj recitaciji (1999.), skupnom scenskom izričaju (1998., 2002., 2003.) i novinarskom izričaju - školski list (2003., 2008., 2011.). Učiteljice, čestitamo!

Dominik Kožulić, 6.r.

NAJRADIJE PIŠEM U PRIRODI

IZ RAZGOVORA S KNJIŽEVNIKOM MIROM GAVRANOM

Judita, Matija i Darko u društvu Mire Gavrana

Na ovogodišnjoj novinarskoj radionici mali Kičmanovići imali su priliku razgovarati s književnikom Mirom Gavranom. Pitanja su se izmjenjivala, a naš gost strpljivo je odgovarao.

Miro Gavran završio je dramaturgiju na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti. Okušao se u najrazličitijim književnim izrazima pišući drame, igrokaze, skečeve, scenske igre, groteske, poeme, libreta, lirske pjesme, pripovijetke, romane... Njegove drame izvode se i izvan granica Hrvatske, a djela su mu prevedena na 14 jezika. Dobitnik je godišnje međunarodne nagrade za najboljeg pisca Srednje Europe. Za mlade je napisao: "Svašta u mojoj glavi", "Oproštajno pismo", "Kako je tata osvojio mamu", "Zaljubljeni do ušiju", "Sretni dani" i dr. koje su mu donijele nagrade "Ivane Brlić Mažuranić" i "Mato Lovrak".

Gdje pronalazite inspiraciju?

Imam dva izvora inspiracije. To su mašta i životno iskustvo.

Što vas je privuklo pisanju?

Puno sam čitao i puno maštao. Nisam upoznao pisca koji kao dijete nije volio čitati. Poriv za pripovijedanjem i bogata mašta preduvjet su za pisca.

Jeste li zadovoljni prijevodom svojih knjiga?

Ne postoje dva prevoditelja koja su ista u prijevodu. Moje knjige nisu jezično teške, ali me prevoditelji isto nazovu i pitaju što sam mislio. Dobar prevoditelj mora imati talent za rečenicu.

Koliko vam znače nagrade?

Nagrade nikad nisu razlog za pisanje, ali me vesele. Recimo da su razlog za čašćenje prijatelja.

Jeste li svojim knjigama promijenili svijet?

Svojim knjigama svijet sam učinio malo ljepšim, ali ga nisam promijenio.

Koja vam je vaša najdraža knjiga?

"Zaljubljen do ušiju". Taj roman završava s testom za zaljubljene.

S kojim se književnicima najviše družite?

Neki su mi književnici predavali: Ranko Marinković, Ivan Kušan. Ljubav prema književnosti povezuje me s piscima kao npr. Dubravkom Jelačićem Bužimskim.

Što radite u slobodno vrijeme?

Slobodnog vremena imam više od kada sam shvatio da nisam više toliko mlad. Ne radim toliko kao nekad iako sam i dalje vrijedan. Volim šetnje i plivanje.

Čitate li listove osnovnih škola?

Radovi djece me vesele, ali je teško biti u prosudbenom povjerenstvu na Lidranu. Radovi su odraz naše stvarnosti.

Koje biste nam knjige preporučili?

Čitajte ono što vam je zanimljivo. Ne vjerujem da je vrijedna knjiga dosadna.

Vaš najdraži grad je...

To je nezgodno pitanje. U Zagrebu živim 31 godinu, Nova Gradiška mi je važna, u Varaždinu mi se rodila žena...

Ima li od pisanja kruha?

Osamnaest godina živim samo od pisanja. Najbolje je piscima komedija i drama, što sam i ja uostalom. Ne volim kredite. Odbio sam mjesto ravnatelja Gavelle, napustio ITD jer sam želio biti pisac.

Gdje najradije pišete?

Vani u prirodi- ispod oraha ili kraj mora.

Opišite idealan sat književnosti.

Lijepo druženje, razgovor i iznošenje različitih mišljenja.

Djeca, knjige i internet.

U odnosu na vrijeme prije 10 godina djeci je bitniji internet. Dosad se pokazalo da nas sve tehničke novotarije impresioniraju par godina. Nekada se mislilo i da će nam novine uništiti želju za čitanjem. Dobro je odvojiti sat- dva na knjige, sat- dva na TV, sat- dva... Trebamo naučiti osjećaj za umjerenost. Internet mora biti dio života, ne može te progutati čitavog.

Vjerujete li u horoskop?

Ne. Više u godišnja doba. Ljudi rođeni ljeti drukčiji su od onih rođenih zimi.

Vaš najgori školski predmet bio je...

Kemija.

Može li čovjek preskočiti sjenu?

Samo u mašti.

Biste li bili netko drugi?

Ne bih volio biti drugi čovjek. Uživam u poslu. Da nisam pisac, bio bih profesor književnosti.

Imate li neostvarenu želju?

Ustanovio sam da nemam kći već samo sina.

Dijete je...

Najsretnija osoba na svijetu ako nije nesretno.

Pripremila: Judita Lucija Šikić, 6. r.

POHVALA "AUTOBUSU"

S prvim vrućinama lipnja otpu- tovali smo moja učiteljica Anita Vrkić i ja u Zagreb. Razlog pu- tovanja bio je nagrada izdavačke kuće Ljevak za pjesmu "Autobus".

Pjesma govori o odlasku mog starijeg brata u Zagreb na studije. Bez obzira što će se puno puta vraćati, taj dan je naša kuća njegovim odla- skom trajno osiromašena. To su oni dani u svakoj obitelji u Dalmaciji kad s nadom i tugom ispraćamo svoje u potrazi za boljim životom. Ta dva osje- ćaja se međusobno isprepliću i uvijek idu zajedno. Njegovim odlaskom i ja gubim jedan dio djetinjstva.

Ponovni susret sa Zagrebom. Ve- like i široke ulice kojima ljudi nekako prebrzo prolaze, mnoštvo ljudi, velike zgrade i gradska vrevla - čine me tako malenim i beznačajnim.

Dvadeset i četvero nagrađenih učenika svoja priznanja primilo je u prostorijama Društva hrvatskih književnika na Jelačićevom trgu. O učeničkim radovima govorile su prof. Olga Jambrec i prof. Jasminka Salomon, a druženje svojom nazočnošću obogatila književnica Nada Mihelčić i Jasna Horvat.

Vraćajući se kući autobusom, raz- mišljao sam kako baš autobus zauzi- ma u životu naša uloga iz malih sredina veoma važnu ulogu. Uskoro ću krenuti u Šibenik u srednju školu, u autobusu ću provesti nebrojene sate, prevaliti put jednak dvostrukom putovanju oko Zemljina ekvatora, u autobusu ću dovršavati učenje, nadmetati se s vršnjacima, možda se zagledati u njene snene oči... Tko zna...

Matija Brkić, 8.r.

Ispred knjižnice

U srijedu 7.12.2011. učenici trećeg i četvrtog razreda iz Murtera te učenici prvog, drugog, trećeg i četvrtog razreda iz Betine krenuli su na terensku nastavu u Šibenik kako bi upoznali svoje županijsko središte. U Šibenik su krenuli u 8.00 sati. Po dolasku u Šibenik, četvrti su odmah krenuli prema Gradskoj knjižnici Jurja Šižgorića gdje su obrađivali lekturu i gledali film Družba Pere Kvržice. Ostali su otišli prema Caritasu u sklopu kojeg djeluje pučka kuhinja u kojoj su ostavili razne prehrambene proizvode koje su ponijeli sa sobom. Učenici su saznali da pučka kuhinja svakoga dana skuha obroke za sto pedeset ljudi. Zatim su otišli u razgledavanje šibenske gradske knjižnice. U knjižnici su učenici crtali crteže na temu Božića. Nakon razgledavanja knjižnice, uslijedila je marenda u parku. I na kraju, otišli su u razgledavanje katedrale sv. Jakova. Susreli su vjeroučiteljicu koja im je rekla nekoliko rečenica o katedrali. Nakon katedrale uslijedio je povratak kućama.

Leonora Mudronja, 3.r.

ŽUPANIJSKE SKITNJE

Nestrpljivo smo čekali srijedu. Na- pokon je došlo 7.00 ujutro. Učenici 2., 3., i 4. razreda iz Murtera ukrkali su se u autobus, a učenici iz Betine u kombi. Vozili smo se 45 minuta do željezničkog kolodvora u Šibeniku i tamo smo se ukrkali na vlak. Vlakom smo se vozili od Šibenika do Knina promatrajući polja i vinograde naših seljaka. Vožnja vlakom trajala je 1sat i 45 minuta.

U Kninu smo posjetili veliku tvrđavu koja se počela graditi u 9 stoljeću i bila je prijestolnica kralja Zvonimira. Tvrđava se nalazi na oko 300 metara nadmorske visine. Dugo smo se penjali stepenicama do vrha tvrđave na kojem vijori hrvatska zastava i vidi se cijeli Knin i okolica. U njoj su se ratnici davno

skrivali i ima puno špilja u koje mi nismo ulazili. Nakon toga kupili smo suvenire i marendali.

Autobusom smo nastavili putovanje i krenuli do Drniša. Stigli smo na Krčić, izvor rijeke Krke. Tu smo se malo od- morili, slikali i većinom slušali vodiče koji su nam objašnjavali tok rijeke Krke. Razgledavali smo ribnjak u kojem žive pastreve i somovi.

Na brdu u Otavicama posjetili smo mauzolej u kojem je pokopan poznati kipar Ivan Meštrović i njegova obitelj.

Naše putovanje završilo je popodne. Autobusom smo krenuli prema Murte- ru, a vožnja je protekla u trenu jer smo se zabavljali, smijali i pjevali.

Karlo Troškot, 4. r.

PREDŠKOLCI U POSJETU

U petak 20. svibnja 2011. godine predškolci su posjetili našu školu. U pratnji svojih teta sudjelovali su u likovnoj radionici kod učiteljice Jasenke zajedno s prvašima. Lijepo su se zabavili. Dok su naši mali predškolci s osmijehom na licu i čuđenjem u očima promatrali školu, na licima im se vidjelo da jedva čekaju prvi razred. Osim toga, upoznali su i svoju novu učiteljicu Antoniju. Kad je zazvonilo zvono označivši kraj druženja, tužno su napustili školu i krenuli u vrtić. Poželimo im sreću u novom razredu!

Judita Lucija Šikić, 6. r.

PRIMANJE NOVIH MINISTRANATA

Dana 29. listopada 2011. g. u našoj župi primljeni su novi ministranti. Svečano primanje novih poslužitelja oltara održano je na maloj misi.

Don Ivan Katić ih je blagoslovio i pomolio se nad njima, a zatim smo nove ministrante obukli u odijela ministranata i oni su išli na oltar.

U nove su ministrante primljeni: Bernarda Bašić, Petar Juraga, Sara Langus, Lucija Lovrić, Antea Petrović, Klara Rameša, Karla Skračić, Jakov Turčinov, Magdalena Turčinov, Mirta Turčinov, Niko Turčinov, Ema Vidaković.

Nakon male mise su ministranti bili počašćeni sokom i krafnom.

Dominik Kožulić, 6.r.

POSJET SJEMENIŠTARACA NAŠOJ ŽUPI

Dana 15. i 16. listopada uz pomoć naših sjemeništara Lovre, Marka i Mateja te njihovih roditelja našu župu su posjetili sjemeništarcima iz Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu.

Sve je počelo u subotu oko 9 sati kada su došli te turističkim

brodom "Bolivar" posjetili Kornate. Došli su u pratnji svog ravnatelja don Mladena Parlova, duhovnika don Jure Vrdoljaka i časne sestre Lidije. Nakon izleta su se družili s murterskim srednjoškolicima.

U nedjelju su predvodili malu misu.

Predstavili su se našoj župi, svirali su i pjevali, čitali i oduševili naše župljane. Sjemeništarcima su nakon ručka napustili Murter i vratili se natrag u Split.

Dominik Kožulić, 6.r.

Na dječjem dlanu

KUNA ZA ŽIVOT

U RADIONICI MALO SRCE CARITASA

Lijepo je pomagati

Malo srce Caritasa je izvannastavna aktivnost koju vodi sestra Nada, naša vjeroučiteljica. Na toj radionici radimo svakoake ukrase, čestitke, božićne vjenčiće koje poslije prodajemo ispred crkve, a sakupljeni novac ide u dobrotvorne svrhe. Ove godine bit će to akcija "Jedna kuna za život". Imali smo četiri prodaje. Prva je bila za misijsku nedjelju, a ostale tri za prvu, drugu i četvrtu nedjelju Došašća.

Na Malom srcu Caritasa ne pravimo samo ukrase, nego se i ugodno družimo. Veseli me što mogu nekome pomoći, a znam (nadam se) da tako misle i osjećaju i ostali članovi ove naše radionice.

Povodom misijske nedjelje članovi Malog srca Caritasa izradili su čestitke, svijeće i krunice (narukvice). Sve je napravljeno s namjerom da se proda i sakupi što više novca za misije. Sakupilo se 480,00 kuna. Malo srce Caritasa nastavlja vrijedno raditi za sljedeću prigodu.

Prva nedjelja Došašća bila je nova prilika da se pomogne onima kojima je pomoć potrebna. Božićni ukrasi koje smo prodavali ovaj put bili su: adventski vijenci, čestitke, anđeli od gipsa. Sakupilo se 1800,00 kuna. Trud Malog srca Caritasa i vaša darežljivost urodili su ovom lijepom svotom.

Na drugu nedjelju Došašća imali smo treću prodaju uradaka Malog srca Caritasa. Stol je bio krcat papirnatih anđelića u raznobojnim krep haljinicama: ružičastim, bijelim, nježno plavim, crvenim, modrim... Raširenih ruku pozivali su naše sumještane da ih ponesu u svoje domove i pronađu neko lijepo mjesto na njihovom božićnom drvcu. Bilo je tu još i bojanih anđela, zvona od gipsa i čestitaka. Iza stola koji je ovaj put bio unutar crkve, radi moguće kiše, smiješila su se lica Magdalene Jurage, Renata Putnikovića i Petre Džinić. Skupljeno je 380,00 kuna. Iza sv. mise dijelile su se papirnate kasice u koje će djeca skupljati novce sve do nedjelje Isusova krštenja, a onda ih na taj dan odložiti u jaslice. I ti će novci ići u dobrotvorne svrhe.

Na četvrtu nedjelju Došašća Malom srcu Caritasa pridružile su se vrijedne domaćice, naše mame i bake, koje su odvojile svoje vrijeme kako bi spremile kolače koje smo prodavali uz svoje radove. Kolače su nam pomogli pakirati odrasli članovi župnog Caritasa. To je slika one poznate dječje pjesme "Kad se male ruke slože, sve se može, sve se može". Skupilo se oko 1000,00 kuna.

Eleonora Mudronja Rittgasser, 6. r.

HUMANITARNE AKCIJE U ŠKOLI

Kako je prosinac vrijeme darivanja, naša je škola odlučila određena novčana sredstva donirati onima kojima je pomoć potrebna. Novcem prikupljenim od prodaje učeničkih radova u nedjeljama Došašća i na Božićnom sajmu pomogli smo braći Ivanu i Filipu Vukoviću u kupnji elektromotornih kolica i kombija.

Sudjelovali smo i u projektu "Škole za Afriku" želeći pomoći i afričkim mališanima.

Od 12. prosinca pokrenuta je akcija za kuću samohranih majki iz Karlovca. Svaki razred imao je u svojoj učionici paket u koji su učenici mogli ostaviti hranu i higijenske potrepštine. Učenici i učitelji rado su se odazvali akciji.

Dominik Kožulić, 6. r.

MILIJARDE ZELENIH DJELA

Učenici naše škole uključili su se u eko-akciju pod nazivom Milijarde zelenih djela. Dana 30. travnja 2011. u 10.00 sati na murterskoj staroj rivi održala se akcija sakupljanja starog papira. Sudjelovali su učenici od prvog do petog razreda. Najviše su sakupili učenici drugog i petog razreda. Organizatori akcije bili su: Turistička zajednica Murter - Kornati s direktorom Šimom Ježinom i Udruga Argonauta s direktoricom Ivonom Pribilović. Uz sakupljanje papira dijelile su se sadnice cvijeća. Nakon sakupljanja djeca su se slikala s organizatorima ispred velikog natpisa "Volim Murter".

Napravljena je i milenijska fotografija koja će biti poslana u organizaciju Milijarde zelenih djela i postavljena na njihovu službenu web-stranicu.

Dominik Kožulić, 6. r.

S NEBA PA U JEDRA

ZAVIRILI SMO U LIKOVNU RADIONICU LATINSKO IDRO

Ljudi sanjaju jer je sanjati dozvoljeno, ništa ne stoji, a uvijek postoji mogućnost da se sanjano i ostvari. Nešto se od toga dogodilo i gđi Aniti Tandarić koja je svoj san o radionici Latinsko idro, star gotovo deset godina, ove jeseni ostvarila u suradnji s gđom Anom Vodopijom.

Program su osmislile zajedno i odmah stupile u vezu s vodećim ljudima Udruge Latinsko idro koji su ideju prihvatili s oduševljenjem i pružili im financijsku potporu. Gospodin Vedranko Šikić Balara pružio im je od savjeta u izvedbi same radionice do svekolike druge pomoći, a naša je škola velikodušno ponudila svoj prostor u slučaju lošeg vremena. U pripremi materijala za radionicu pomogli su članovi njihovih obitelji, a spremno se odazvao i gospodin Nikola Papeša.

Radionica je zamišljena tako da svaka od voditeljica ima po tri radionice istovre-

meno. Gđa Ana Vodopija je imala vrtički uzrast i izrađivali su brodove od kamena, slike od naplovine i slike od tkanine na podlozi od žutice.

Gđa Anita Tandarić je s osnovnoškolcima do četvrtog razreda oslikavala pravo, veliko jedro u slikala na hameru u boji. Osnova svih radionica bili su prirodni materijali. Za oba uzrasta dane su dvije mogućnosti: crtanje kredom po asfaltu i crtanje bojicama i pastelama na papiru.

U petak 30. rujna, od tri do šest sati popodne, dakle tri sata intenzivnog i oduševljenog rada, prošlo je u trenu. Kako je rezultat bio zadivljujući, odlučeno je, a na zahtjev djece sudionika radionica, da se nastavi u subotu ujutro. Na izložbi izrađenih radova, posjetitelji su pokazali veliko zanimanje i tako je započela i njihova prodaja. S jedne se strane prodavalo, a s druge su sudionici radionice izrađivali

Kad se male ruke...

model latinskog idra. Nastavilo se crtanje bojama, pastelama i kredama. Posljedica svega bio je neplanirani treći dan radionice, nedjelja popodne, a nakon starta velike regate ponovo se zahuktala i prodaja izloženih radova. Domaći, gosti, slučajni prolaznici pokupovali su sve što je bilo ponudeno.

Dogodilo se jedno prekrasno iskustvo koje obavezuje. Gđa Ana Vodopija je rekla: "Prvi se mačići ipak u vodu ne bacaju, vidimo se dogodine."

Mirta Jerat, 6.r.

Dobro je učiti od odraslih

VESLAČKA REGATA

Na Malu Gospu, 8. rujna, na Velikoj se rivi okupilo pet kaića i sedam gajeta kako bi odveslali malu i veliku veslačku regatu. Krenuli smo s Vinika u četiri sata. Najprije su krenuli kaići. U svakom su se kaiću nalazila tri člana posade, dva veslača i jedan "timunjer". Prvi je u cilj ušao Fržopov kaić, a mi smo bili drugi. S obzirom na to kakvo je raspoloženje vladalo u kaiću, to je bilo odlično. Moju su posadu sačinjavali: Filip Mudronja, Leopold Juraga i ja na "timunu". Regata je trajala dvadeset minuta, a vrijeme je bilo prekrasno.

Poslije nas krenule su gajete. U svakoj se gajeti nalazilo pet članova posade, a u "Cicibeli" šest. Jedan "timunjer", a ostalo veslači. Cilj je bio na Velikoj rivi. Najbrža je bila gajeta Nikole Papeše. Poslije regate smo bili počašćeni večerom, a nakon večere je bilo proglašenje pobjednika.

Marko Skračić, 6.r.

NAJDRAŽI MI JE "JARUH"

RAZGOVOR S GOSPODINOM ŽELJKOM JERATOM, PREDSEDNIKOM UDRUGE LATINSKO IDRO

Gospodin Željko Jerat, po struci dipl.inž. elektrotehnike, pravi je zaljubljenik u more i brodove. Nakon godina provedenih u Zagrebu, svoju je zagrebačku adresu zamijenio murterskom iz ljubavi prema moru i održavanju obiteljskog posjeda. On je predsjednik Udruge Latinsko idro koji nas redovito svake godine za blagdan Sv. Mihovila potiče na jedrenje i očuvanje tradicije.

Opišite nam svoj životni put.

Nakon završene osnovne škole u Murteru, upisao sam tehničku školu u Zadru, a Elektrotehnički fakultet, današnji FER, završio sam u roku. Bio sam uvijek odličan učenik. Potječem iz težačke obitelji, od oca ribara i majke kućanice, pa mi je to bilo poticaj da uspijem u životu. Svoja prva radna znanja stjecao sam na Elektrotehničkom institutu Rade Končar u Zagrebu. Moj drugi posao bio je posao tehničkog direktora u marini Hramini. Od 1984. se profesionalno bavim nautikom.

Odakle ljubav prema moru?

Svoje prve pomorske vještine učio sam od svoga dida Grge i, naročito, od strica Vjekoslava. Bila mi je to dobra podloga za zahtjevne zadatke na mjestu tehničkog direktora i voditelja chartera u marini Hramini.

Kako ste pokrenuli vlastiti posao?

Moja najveća želja i neostvarena ljubav je bila postati brodograditelj. Uslijed ratnih zbivanja te osipanja charter flote u marini Hramini, došao sam na ideju pokrenuti vlastitu charter tvrtku koja je u početku imala isključivo ponudu tradicionalnih domaćih drvenih brodova koji su poslije nadopunjeni ponudom modernih jedrilica (Jeanneau, Elan i Bavaria).

Zašto Jarušica?

Tvrtku sam nazvao Jarušica po staroj gajeti moga dida Grge i autorovog šukundida budući da je dide izgradnju gajete platio maslinovim uljem od mladih maslina (jarušica) koje je kao mladić posadio kao preduvjet zasnivanja obitelji.

Kada je osnovana Udruga Latinsko idro i na čiju inicijativu?

Osnovana je 2005. godine na inicijativu profesora Vladimira Skračića kao posljedica dotada uspješno organiziranih sedam regata na latinsko idro, ali i kao potreba za organiziranim djelovanjem u svrhu gradnje školske gajete

Uvijek vrijedan - g. Željko Jerat

Kurnatarice (mogućnost sudjelovanja na raznim natjecanjima za dodjelu potpora i donacija).

Kada je održana prva regata na latinsko idro?

Održana je 1998. u sklopu proslave 700 godina spomena župe sv. Mihovil. Na prvoj regati je sudjelovalo sedam brodova od kojih su dva do tri bila kompletno opremljena latinskim idrom zato što su svakodnevno koristili idro. Za ostale brodove opremu smo tražili po starim konobama. Najveći problem je bio pronaći lantine.

Koliko je najviše brodova sudjelovalo na Latinskom idru?

Najviše je sudjelovalo 78 brodova 2011. godine.

Jako dobar odaziv, složiti ćete se. Zašto?

To je iz razloga što je tradicionalni brod još uvijek u funkciji obilaženja posjeda (murterskih škoja, Modrava, Kornata).

Koji vam je brod najdraži?

Moj leut Jaruh koji sam izgradio kao ostvarenje momačkih snova potpuno vlastitom inicijativom od biranja drva u pilani, aktivnog sudjelovanja u njegovoj gradnji do njegova porinuća.

Koji vjetar najviše volite?

Buru jer je ona nositelj lijepoga vremena.

A koji je vjetar najpogodniji za jedrenje?

Svaki vjetar, ali sve ovisi o željenim ciljevima. Najpogodniji su vjetrovi koji pušu u krmu. Za odlazak u Kornate je najpogodnija bura, a za dolazak iz Kornata u Murter najpogodniji je meštral (maestral).

Koliko vam znači odlazak u Kornate?

Odlazak u Kornate predstavlja mi veliku radost jer me to podsjeća na moje najdraže (dida, babu, mater, oca,...), ali i veliko zadovoljstvo zbog ljepote i bogatstva našeg opstanka na ovim prostorima.

Opišite nam svoj doživljaj posvećenja crkve na Žutu 14. rujna 2011. godine.

Posvećenje crkve sv. Križa na Žutu za mene je bio velik događaj jer je to značilo završetak stogodišnjih aktivnosti murterskoga (žutškoga) puka u gradnji crkve kao simbola patnje, poniznosti i pobožnosti muretrskog težaka preme Svevišnjemu koji je početak i svršetak svega. Izuzetno zadovoljstvo mi je predstavljala i činjenica da su u posvećenju sudjelovali deseci brodova na latinsko idro, a moju posadu su sačinjavale moje kćeri Jelena i Ana.

Razgovarao: Adrian Mudronja, 8.r.

MOJ DIDE BRODOGRADITELJ

50 GODINA RADA BETINSKOG BRODOGRADITELJA

Moj dide se zove Čedomir Burtina, a svi ga zovu Ćiro. On je brodograditelj. Živi u Betini. Cijeli svoj život bavi se tim poslom. U svojoj radionici iza kuće i na rivi po čitav dan nešto gleda, mjeri, planja (blanja) pa zabija. Kaže da je to težak posao, ali da će ga raditi "dokle bude moga". Njegov glavni alat je čekić, brukve (čavli), planja (blanja), bušilica, vide, šegac (ručna pila).

Kad sam ga pitala kad je počeo raditi, rekao mi je da je bio jako mlad. Kao mladi momak učio je zanat u betinskom "škveru", a neko vrijeme je bio i u betinskom jedriličarskom društvu i radio jedrilice kojima se onda jedrilo i natjecalo. Pedesetih godina posao i vrijeme odveli su ga u pulski "škver", a onda se vratio doma. Šezdesetih godina prošlog stoljeća počeo je raditi samostalno. Uz svoju kuću napravio je baraku i u nju stavio "dva brodića" i kupio "mašinu za drvo".

Svaka je godina imala svoju priču. Jedne je godine to bio novi brod, druge godine su bila dva stara broda na popravku,

pa onda ponovo novi i tako pedeset godina rada. Bilo je i onih koji su tonuli pa su se "hitro" morali vaditi i krpiti.

Zanimljivo je da je moj dide izradio replike hrvatskih kondura, starih brodova na jedra, od kojih se jedna nalazi u Ninu, a druga bi trebala biti u Zadru. Za posjete Ivana Pavla II. Zadru izradio je veliki jarbol i lantinu na koji se stavilo "idro". Tako je bilo sve u znaku broda i mora. Poznato je i da se godinama obnavljala stara gajeta zvana "Cicibela" onako kako se radilo prije 100 godina.

Život u "škveru" koliko je težak, toliko je zanimljiv jer mu stalno netko dolazi na "čakulu". Uvijek se prepričavaju zanimljivosti, šali se, a ponekad i "zabeštima".

Najveća je gužva kada se nešto dovršava, kada se radi nešto što nije obično - kakva velika vesla, veliki jarbol ili lantina, kada se "minja krma" i kad brod ide u more. Moj dide još uvijek radi, on bi rekao "koliko može". Pomaže mu moj otac i moja obitelj.

Lucija Papeša, 5. r.

U današnje vrijeme uobičajeno je da djeca voze romobil, role ili bicikl. No neki se učenici naše škole osim takvim promet-alima, vole pohvaliti, vjerovali ili ne, svojim brodovima. Naravno, nisu oni pravi vlasnici brodova, ali osim vlasničkog papira imaju sve vrline pravih mornara. Osim što se manje ili više, brinu o svojim brodovima, često sudjeluju u regatama i osvajaju nagrade. Tko zna? Možda se jednog dana neki od njih odluče za poziv pomorca i oplove svijet. Upoznajmo ih!

Leopold Juraga, 7. r.: Volim je iako je stara

Moja je gajeta duga sedam metara. Ima jarbol i "lantinu" visoko u zraku za koju se veže jedro. Pričao mi je djed kako su oni prije išli na jedra i vesla dok nije bilo motora. Bilo je teško veslati preko cijele Pučine, koja dijeli otok Murter od Kornata. Kad sam bio mali, na putu do Kornata, sjedio sam na pramcu i močio noge u moru. Iznenada su ispred mene iskočila dva dupina. Prestrašio sam se i pobjegao u "santinu", a djed mi se smijao.

A bilo je i gorih putovanja, kad su bili veliki valovi i vjetar nosio sve na nas, pa smo opet bježali u "santinu" da nas ne polijeva more. Moja je gajeta sudjelovala na svim regatama Latinsko idro, jedrila po velikim valovima i snažnom jugu, buri i maestralu. S njom sam sve prošao, pa iako je stara, volim je kao da je nedavno sagrađena.

Matej Ježina, 6. r.: Ljubav za cijeli život

Moj pradjed Ante napravio je leut da bi mogao putovati u Kornate, i to davne 1941. godine u Betini. Rekli bismo da je pravi starac, ali kad ga mi dotjeramo prodao bi se za mladića.

Nije ni brz, ni puno velik, ni jak na vjetru. Zapravo, dobro nas izvalja i pri slabijem vjetru.

PLOVI BROD

U P O Z N A J M O M O R N A R E N A Š E Š K O L E

Ali, to je moj brod i volim ga sa svim njegovim manama, a najviše ga volim kad tata na jarbol postavi "lantinu" s jedrom i pustimo se niz vjetar.

Ne jedrimo često, što bih ja volio, ali sudjelujemo na svim regatama u Murteru i Betini. Imamo i dvije nagrade za drugo mjesto. Prve regate našim brodom je vozio otac, a od prije tri godine regate vozim ja, a posada je moja obitelj. Kad god mogu, odem do broda, provjerim konope, sidro, ljeti ga polijevam da se ne rasuši, čistim mu dno od "grcov", zimi ga otvaram da se zrači, u proljeće ga "pituremo". On je moja ljubav kroz cijelu godinu, za cijeli život.

Dume Jušić, 5. r.: Moja "Luca"

Moj je kaić dobio ime po mojoj prabaki. Ne znam točno tko ga je radio, ali renovirao ga je moj djed Šime. Kaić je kupljen za ribolov. Tako je "Luca" jedno vrijeme i bila u Kornatima. Moj stric Kreše je s nje bacao vrše sve dok moj brat Šime nije zaželio jedriti. Tada je "Luca" došla u ruke moga brata i moje ruke, a kornatsku rivu zamijenila murterskom.

Svako proljeće je "piturevamo" i iza svake kiše "pajamo". S "Lucom" smo na regati Latinsko idro uvijek pri vrhu, a na veslačkoj regati povodom Male Gospe uvijek dobijemo pehar. Ove godine "Luca" je bila druga. Ja jako volim "Lucu" i volim voditi računa o njoj.

Ante Jušić, 6. r.: Moj vjerni prijatelj

Brod sam dobio s osam godina kada sam postao član Jedriličarskog kluba "Žal" iz Betine. Moj brod se zove "Optimist". Kada sam ga dobio, bio je to najsretniji trenutak u mojem životu. Moj brod i ja smo svašta prošli. Imali smo boljih i lošijih trenutaka. Plovili smo po cijelom Jadranu - od Dubrovnika do Pule. Posjetio sam sve naše otoke. Nekad je bilo lijepo vrijeme, nekad je bilo i jako puno vjetra, ali sve oluje, bure i juga nisu nas uspjele uplašiti. Usprkos svim nedaćama optimistično se probijao kroz valove. Nikad me nije iznevjerio.

On je za mene moj vjerni i najbolji prijatelj.

Šime Lovrić, 6. r.: Kad "Bruka" nije bruka

Moj se brod zove "Bruka". Ime mu je dao moj tata po početnim slovima u imenima njegovih nećaka - Bruna i Karla. Brod je kaić - pasara. Registracija mu je MU- 175. Dug je 4,80 m i širok 1,60 m. Jarbol mu je visok pet metara, a "lantina" duga sedam. Dobro jedri, a najbolje ide u "orcu". Do sada je osvojio mnoge nagrade na regatama od Murtera i Betine do Prvića i Zlarina. Kaić ima i motor Janmar. Za "Bruku" me vežu razne uspomene: mala regata, velika regata s bratom i tatom, ali isto se tako sjećam kad je Marka, Mateja, Izidora i mene smočilo baš u tom kaiću kao miševе.

Bartol Fiolić, 6. r.: Nije lako upravljati

Moj je brod leut. Njegov je broj 184- MU. Ni sam ne znam koliko je star. Plave i bijele je boje. Nažalost, nije baš jako brz. To je brod mojega pradjeda. Sada ga voze djed i stric. Mi njime idemo u Kornate. Na njemu prevozimo led za ribu jer imamo restoran na Kornatima. Djed i ja našim brodom idemo na ribu svako jutro. Dižemo i bacamo mreže.

Svaki put kad idem s djedom u Kornate, ja upravljam brodom. I da vam pravo kažem, nije baš lako!

Matej Pleslić, 7. r.: Moja "Pehujica"

Moj je brod tipa batana. Napravio ga je Frane Dumašin 1975. godine u Betini. Otac mi ga je kupio najviše radi jedrenja. Dug je 4,90 m. Pentu sam kupio od novaca što sam dobio za prvu pričest. Brodu sam dao ime "Pehujica". Njime sam na regati 2010. godine osvojio 3. mjesto. Nekoliko smo puta njime išli na Žut. Ovo ljeto otac i ja planiramo ići na

Žut. Dosta je brodova u Murteru rađeno po sličnim šablonima kao i moj brod.

Dominik Kožulić, 6.r.: Postat ću kapetan

Moj je brod star oko četrdeset godina. Bijele je boje i ima plavi pas. Registrarske oznake su mu MU- 71. Ime Roko dobio je po mome pokojnom djedu Roku jer se

on svaki dan vozio u njemu i lovio ribu. Sada se s tatom vozim ja, ali to je ipak rijetko. Tako moj brod često miruje u murterskoj luci jer nema svoga glavnog kapetana. Nadam se da ću u budućnosti postati glavni kapetan broda i ići njime u ribolov.

Marko Skračić, 6.r.: Volio bih ga naslijediti

Moj je brod zelene boje, star 38 godina. Služi nam za prijevoz različitog tereta na Kornate. Djed i ja često njime idemo bacati mreže i parangale. Nije puno brz, ali za nas ipak dovoljno. Njime sam plovio u Skradin i još ponegdje. Prošli smo svašta. Vozio sam se po jakome i slabom vjetru. Jednoga dana volio bih ga naslijediti od oca.

Eleonora Mudronja Rittgaser, 6. r.: Malo gušt, malo obveza

Mi koji živimo na otocima ovisimo i o brodovima. Rijetko koja obitelj nema svoj brod. Tako i moja obitelj ima brod, a taj brod zovemo mojim brodom. Zove se "Peer Gunt". Naslijedit ću ga od tate kad napunim osamnaest godina.

On nije običan domaći brod. On je jedrilica. Stariji je od moga tate, ali to nije bitno. Bitno je koliko ga se čuva i voli. Imati brod nije samo gušt, nego i obveza. Gušti su za sada moji, a tatini su malo gušti, malo obveze. Zato ja pomažem tati koliko znam i mogu.

Pripremila: Magdalena Mudronja, 6.r.

MASLINIRAJMO SE!

Na pitanje "Što je maslina?" pročitajte što su nam odgovorili stariji stanovnici Murtera.

Slobodan Skračić: Sad, kad san u godina-ma, maslina mi znači više. Zapravo, to je jedna vrsta oltara, jer znam da su pred njom klečali moji roditelji, klečali su i moj did i baba jer su toliko stari, a evo klečim sad i ja. A maslina mi je, osim toga i simbol ovoga našega kraja.

Ispričat ću vam jednu zgodu. U konobi smo na gredi imali ljuljačku. Dolazili su moji prijatelji ljuljati se kad je bila zima i zvali smo je trguzalica. U uglu je bila kamenica pokrivena daščanim poklopcem. Kako sam se ljuljao, konop se otkinuo i ja sam odletio na vrh kamenice. Daska je popuzla, ono pokrivalo nije bilo pričvršćeno i ja sam se utopio u kamenicu. Došla je mati, izvadila me iz kamenice i stavila na pokrivalo, razmaknula daske i rekla mi: "Kad si to tako napravija, sad se tote cidi". Ulje iz moje odjeće se ocijedilo ponovo u kamenicu jer je na meni bila jedna litra ulja. Cijedio sam se sat i pol.

Slobodan Pleslić Orlić: Hranjivo ulje, posao, rad... Maslina je zlatno drvo. U povijesti, još od grčke i rimske, bilo je poštovano i cijenjeno stablo. Modrave su poznate po kvalitetnom maslinovom ulju. I to su nastavili naši mladi. Međutim, jedno vrijeme su se zapustile i nisu se radile, a sada je opet maslina u modi. Obnavljaju se stari maslinici, radi se, trudi se. Treba stalno raditi i imati strpljenja, a ona će dati plod. Ove godine je bila sušna godina, pa je malo rod podbacio iako smo radili kao i svake godine.

Mirko Mudronja: Mogao bih reći da je za mene maslina jedna velika radost. Radost jer u maslini gledam nešto što ne mogu vidjeti niti u čovjeku. Na prvom mjestu mislim na jednu veliku zahvalnost. Zahvalnost stabla koje potječe od davnina i koje je i našim starima otvaralo mogućnost preživljavanja. To su bila surova vremena. Danas to nije tako. No, i za mene je maslina, kao i za mnoge ljude koji danas rade na sasvim drugi način, dopuna prihoda. Ne samo kao izvor prihoda, povezuje me s mojim predcima koji kroz te masline žive na jedan poseban način. Dakle, postoji to zajedništvo starih i mladih naraštaja. Govorim o onima koji se vraćaju maslini, koji rado dolaze njoj u posjetu. Kad sam već oronule i dugi niz godina zapuštene masline očistio u kršu, imao sam osjećaj da mi kažu hvala, da mi mašu i da mi se zahvaljuju.

Maslinu valja posaditi...

Marija Jerat: Kako kod se triba čovik prati, rediti, tako se isto triba maslina rediti. I ona je vridna samo što smo je mi malo zapustili, a mladi pogotovo, jer mislu da to nije vridno, da se ne isplati. A isplati se i te kako jer je bolje ići u kamenicu ili u konobu zagrabit uje nego ići na pijacu. Vi, mladi, tribate naučiti nešto što je za vašu budućnost, ali nemojte ni djedovinu zapustiti. Jedan čovik je reka: Vi Murterini imate Modrave, nemojte ih prodavati, maslina je sveto drvo.

Vjeko Juraga: To ti je muka, trud... slomija san se na njoj, ali ima san uvijek svoje lipo uje. I danas bi ja moga reći ovako vama mladima: Držite do pedeset stabal maslin. I obrađivajte, a nemojte poiti u kafić. I zabavljajte se oko tih maslin. Ali od nje nećeš nikad gaće moći kupiti, ni ditetu olovku, nego svrši malo škole pa ćeš onda proiti u životu puno boje. Maslinu

ko kopa- moli je da rodi, a ko je đubri- čeka da rodi, a ko je riže- tjera je da rodi.

Zvona Bašić: Maslina za mene znači dom, obitelj... Kao zaposlenoj ženi to mi je bila jedinstvena prigoda biti s djecom. Poslije napornog dana smo igrali karte, razgovarali, ne bismo gledali televiziju. Bio je to poseban ugođaj, doživljaj koji su i oni zavoljeli. Oni bi rekli da ne vole brati masline, ali ja bih po raspoloženju, po pričama znala koliko oni to vole. More, vjetrić, pa se tijelo oslobodi svih otrova i lakše diše. Ako berem sama masline ili ako ih čistim sama, padnu mi na pamet ideje za posao. Proradi moja kreativnost. Ne mislim tako samo ja, to su i drugi rekli koji vole ovamo dolaziti i pomoći nam brati masline.

Pripremili osmaši: Adrian Mudronja, Josip Skračić, Nora Turčinov i Sara Turčinov

U našoj školi provedena je građanska inicijativa Udruge Argonauta uz potporu Zaklade Kajo Dadić iz Splita čiji je cilj promovirati maslinarstvo među mladima.

U sklopu inicijative provedene su različite aktivnosti. Učenici 7. r. oslikavali su platnene torbe s motivima masline. Ove zanimljive i lijepe torbe moći će pokloniti svojim majkama kako bi se smanjila upotreba platnenih vrećica. Učenici 8. razreda posadili su u školski maslinik sedam novih sadnica, dok su članovi novinarske grupe anketirali mještane za potrebe radijske emisije pod nazivom "Što je to maslina?". Za najbolju volonterku proglašena je sedmašica Beata Pleslić koju je Udruga za oslikavanje platnenih torba nagradila bojama za platno.

Klara Markov, 7.r.

MLADI NA DJELU

UPOZNAJMO BEATRICE I CLEMON, VOLONTERE U UDRUZI ARGONAUTA

U Udrugu Argonauta ove godine stigli su volonteri u sklopu programa Eurpske unije "Mladi na djelu" pri Europskoj volonterskoj službi (EVS). Argonauta je napravila projekt u kojem je opisan njihov volonterski program. Preko organizacija u Francuskoj i Španjolskoj našli su zainteresirane volontere i odbrali dvadesetjednogodišnju Beatrice iz Španjolske i dvadesetttrogodišnjeg Clemona iz Francuske. Oni će u Murteru provesti godinu dana i pomagati u svim aktivnostima Udruge. Također su slobodni dodati aktivnosti prema svojim željama i sklonostima.

Beatrice i Clemona upoznali smo na satovima razrednika na kojima su nam prezentirali svoje države. Isprva smo se smijali njihovom engleskom izgovoru sa španjolskim i francuskim naglaskom, a potom smo odučili saznati i još ponešto.

Beatrice i Clemon

Zašto ste odlučili volontirati?

Beatrice: Htjela sam upoznati nove ljude i malo promijeniti život. To ide uz moje dopisno studiranje psihologije.

Clemon: Studirao sam turizam i čuo da je Dalmacija poznata po tomu. Htio sam naučiti nove jezike i upoznati nove kulture.

Otkad volontirate?

Beatrice: Počela sam volontirati sa 17 godina, ali unutar svoje države. Ovo mi je prvi put da volontiram izvan Španjolske.

Clemon: Ovo mi je prvi put da volontiram.

Od čega se sastoji volontiranje u Udrugi Argonauta?

Beatrice: Učim španjolski djecu od 5 do 9 godina, održavam prezentacije za učenike, sudjelujem u administrativnim poslovima, a pripremamo se za ljeto kada će Centar biti svakodnevno otvoren za razne izložbe.

Clemon: Prevodim brošure i publikacije na francuski. Uskoro bi trebao započeti tečaj osnovnog francuskog za turističke djelatnike. Održavamo web stranice Udruge te uređujemo Facebook profil Udruge. Za ljeto planiramo svakodnevne edukativne radionice na temu zaštite prirode, Kornatskog otočja...

Kako vam se sviđa Murter?

Beatrice: Murter mi se sviđa. Zimi je mirno i nema puno ljudi.

Clemon: Murter je vrlo lijep i drukčiji od grada iz kojeg sam došao

Jeste li naučili koju hrvatsku riječ?

Beatrice: Da, hrvatski jezik učim dvaput tjedno. Jezik je lijep, ali i težak. "Jako dobro".

Clemon: Vaš je jezik težak, ali ga učim korak po korak.

Kakva je razlika između Hrvata i Španjolaca, odnosno Hrvata i Francuza?

Beatrice: Nema puno razlika u kulturi jer su Španjolska i Hrvatska mediteranska područja.

Clemon: Nije tolika razlika između Hrvatske i Francuske, koliko između malog mjesta i grada.

U kojem gradu živite?

Beatrice: Odrasla sam u Barceloni, a živim u Najeri, u pokrajini La Rioja.

Clemon: Lille. To je sjever Francuske, na granici s Belgijom.

Je li vam ovo prvi posjet Hrvatskoj?

Beatrice i Clemon: Da.

Kako ispunjavate slobodno vrijeme?

Beatrice i Clemon: Posjećujemo hrvatske gradove i otoke, upoznajemo nove volontere i ljude.

Razgovarale: Lucija Juraga, 7. r.
i Klara Markov, 7. r.

TKO JE VOLONTER?

Volonter (franc. volontaire) označava osobu koja besplatno obavlja neku službu, dakle besplatno služi.

Znate li...

...da je 2011. Europska godina volontiranja?

...da se Međunarodni dan volontera obilježava 5. prosinca?

...da se 3 od 10 Europljana aktivno bavi volontiranjem?

...da se u Austriji, Nizozemskoj, Sloveniji i Ujedinjenoj Kraljevini više od 40 % odraslog stanovništva bavi volontiranjem?

...da su u većini zemalja članica EU- a aktivni volonteri većinom zaposlene osobe u dobi od 30 do 50 godina?

Pripremile: Lucija Juraga, 7. r.
i Klara Markov, 7. r.

Zagrebačko kazalište Mala scena izvelo je na pozornici Hrvatskog narodnog kazališta Šibenik predstavu pod nazivom "Kamenje" koja u originalnoj izvedbi dolazi iz Australije, a potpisuju je autori Tom Lycos i Stef Nantos. Cijelu predstavu svojom sugestivnom glumom i mladenačkim žarom nose samo dva mlada glumca Marko Hergešć i Filip Lozić.

Priča govori o dvojici dječaka, u dobi od 13 i 15 godina, koji su jednog dana iz dosade bacali kamenje s nadvoznjaka ceste na automobile u prolazu i tom prilikom izazvali prometnu nesreću u kojoj je poginuo nedužni vozač.

Ovaj nesretni slučaj izazvan nepromišljenim ponašanjem dječaka pokrenuo je mnoštvo reakcija raznih ljudi, došlo je do suđenja na kojem su dječaci oslobođeni kazne zatvora. Ali to, na žalost, nije bio i kraj ovoj tragediji. Mlađi se dječak nije mogao nositi s pritiskom događaja, s griznjom savjesti, s posljedicama koje se ne mogu popraviti te je svojom voljom okončao svoj mladi život.

Autori priče na neki način čak i simpatiziraju dječake, pokazuju razumijevanje za njihovo proživljavanje nakon nesreće, ali nisu postavili jasno je li krivnja i odgovornost na dječacima,

već su to prepustili nama, publici kojoj je priča ispričana.

Oba su dječaka mojih godina te se mogu zamisliti u njihovoj situaciji. Već sada, dječaci mojih godina sigurno mogu razlikovati što je dobro, a što ne valja raditi, zato se može postaviti pitanje: što je nagnalo ove dječake na huligansko ponašanje s tragičnim posljedicama jer, sigurno je, oni nisu imali urođenu sklonost za izazivanje nasilja.

Naravno da bi bilo prejednostavno okriviti dječake i strpati ih u zatvor, društvo bi tako svu krivicu prebacilo na njih i kaznilo ih zatvorom. Ali jednog se dana možda ponovi slična priča s drugim dječacima. Zato mislim da su za ovu tragediju krivi ne samo sudionici, već i obitelji i društvo u kojem su ti dječaci odrastali s nedovoljno ljubavi i pažnje, zapravo svi su sudionici u ovoj tragediji.

Da su imali mogućnosti u svojim najosjetljivijim godinama baviti se nekim edukativnim aktivnostima, sportom i slično ili da su im roditelji bili više zainteresirani kako im djeca i gdje provode sate dokoličarenja, oni sigurno ne bi na ovako nasilan način provodili svoje izvanškolsko vrijeme. Mlađi dječak se nije mogao suočiti s istinom, krivnjom i tada mu je društvo moralo pomoći da to prebrodi. Na žalost, pomoć nije došla. To je još jedna tragedija u nedovoljno organiziranom društvu gdje je mlađi dječak dodatno kažnjen. Da mu se na vrijeme pomoglo, vjerojatno bi bio dobar čovjek koji bi svoju pogrešku iz mladih dana vječno nosio u sebi, pazeći da je nitko iz njegove okoline ne ponovi.

Matija Brkić, 8.r.

RUSKI LABUDOVI U ZADRU

O BALETNOJ PREDSTAVI LABUĐE JEZERO, RUSKOG CARSKOG BALETA

15. travnja 2011. godine nas nekolicina imala je priliku u Sportskoj dvorani Krešimira Čosića u Zadru pogledati rusku baletnu predstavu "Labuđe jezero" u izvedbi Ruskog carskog baleta.

Stigavši u dvoranu, zauzeli smo mjesta u parteru odmah nadomak pozornici. Baletna predstava počela je u punom sjaju. Nizali su se tonovi savršene skladbe Petra Iljiča Čajkovskog. Oduševljavali su nas elegantni pokreti balerina i baletana.

Dvoranom se orio spontani pljesak za što su u prvom redu bile zaslužne dvorske lude. Bljeskalice fotoaparata uporno su radile. Predstava je trajala dva i pol sata sa stankom od petnaest minuta. Dvoranu i Zadar napustili smo zadovoljni jer smo imali prigodu vidjeti jednu od najboljih svjetskih baletnih skupina.

O baletnoj predstavi rekle su redom:

Ana Putniković: Na početku sam se smi-

jala jer nisam navikla muškarce gledati u tajicama. Nakon početnog smijeha, počela sam pažljivo pratiti predstavu. Iako nisam sve dobro razumjela, uživala sam.

Luce Juraga: Iznenađila sam se koliko su plesači ujednačeni, graciozni i elegantni. Priča je jako zanimljiva. Za mene je to bio lijep doživljaj koji bih voljela ponoviti. Helena Mudronja: Meni se predstava jako svidjela. Plesači su usklađeni i uživljeni u priču, elegantni i brzi, iako su preskakali neke dijelove. U izvedbi Ruskog carskog baleta priča završava sretno. Uživala sam gledajući predstavu i voljela bih je ponovno pogledati.

Pripremila: Iva Šandrić, 8. r.

Daske koje...

GLUMICE MEĐU NAMA

PREDSTAVLJANMO MIRTU, JUDITU I KATU, GLUMICE U PREDSTAVI "PINOKIO"

Davne 1922. godine osnovana je u Murteru prva dramska družina. S kraćim prekidima Murter slavi devedeset godina postojanja amaterskog stvaralaštva pamteći predstave: "Na rivi", "Ona od pivca", "Ježeva kućica", "Turizam naš svagdašnji", "Galeb Jonathan Livingstone", "Mali princ" i mnoge druge. Ljudi iz Udruge Naš mali festival prvim festivalom komedije i satire Murtalijama (koji u sebi sjedinjuju riječi Murter i Talija, božica komedije) željeli su ponovno obnoviti dramski amaterizam. Tako je osnovana dramska družina i na daske postavljena predstava "Pinokio" koju je režirao g. Vedranko Šikić Balara.

U predstavi napravljenoj prema istoimenoj knjizi o drvenom lutku koji želi postati dječak i odrastajući uviđa da se to može jedino ljubavlju, glume i tri učenice naše škole. One su šestašice Mirta Jerat i Judita Lucija Šikić te četvrtašica Kate Cimbalek i red ih je predstaviti.

Baš smo ponosni!

Mirta iliti Pinokio

Jesi li imala tremu za vrijeme predstave?

Da, u početku nisam bila sigurna hoće li sve biti kako treba, ali je poslije bilo sve u redu.

Kako se osjećaš kao glavni lik u predstavi?

Odlično, ti je jednostavno divan osjećaj, uživala sam.

Je li bilo naporno savladati tekst?

Pa nije baš, poprilično sam ga brzo savladala, ali neki dijelovi su stvarno teški.

Imaš li želju glumiti u nekoj drugoj predstavi?

Željela bih, ali ne znam hoću li.

Jesi li uživala glumiti u predstavi?

Naravno da jesam, a mislim da je i publika uživala.

Koji dio predstave ti je najdraži?

Nemam najdražeg dijela. Svi su mi podjednako dragi.

Što ti je bilo najteže?

Najteži mi je dio kada dođu duhovi, najviše sam griješila na tom dijelu.

Što misliš o svojoj glumi?

Pa mislim da je dobra.

Da se možeš ocijeniti ocjenom od 1 do 5 sebi bi dala ocjenu...

Definitivno 4.

Što je zajedničko Mirti i Pinokiju?

Oboje smo znatiželjni, volimo se igrati, družiti i još mnogo toga.

Kakve su bile reakcije publike?

Publika je bila oduševljena, stalno su mi dolazile pohvale, a moram priznati da mi se to sviđjelo.

Što misliš o ostalim glumačkim članovima?

Mislim da su savršeni, svi odlično glume.

Kako je glumiti u predstavi koju režira Vedranko Šikić Balara?

Odlično, on mi uvijek pomaže, odličan je redatelj, sve predstave su mu prekrasne.

Kad narasteš, bit ćeš...

Doktorica.

Judita iliti Romeo

Kako je glumiti s mamom u predstavi?

Meni je odlično jer uvijek imaš nečiju podršku i mama me uvijek podsjeti kad trebam izaći na pozornicu.

Gdje se bolje slažete - u kući ili na probi?

U kući je mama - mama, a na probi smo prijateljice.

A s Mirtom?

Mirta mi je BFF i sa njom mi je odlično glumiti.

Tebi je dodijeljena uloga Romea. Tko je on?

Romeo je Pinokijev najbolji prijatelj.

Imaš li sličnosti s njim?

Da, jako volimo slatkiše i zabavu.

U predstavi ti je najteže bilo...

Paa, ništa mi nije teško.

U predstavi ti je najljepše...

Scena oluje.

Imaš li tremu pred nastup?

Nemam tremu, volim glumiti.

Kad narasteš, bit ćeš...

Ne znam još, ali gluma će uvijek biti dio mog života jer volim "daske koje život znače".

Kate

Tko te je pozvao da pjevaš u predstavi?

Pozvao me je g. Vedranko Šikić Balara.

Osjećaš li se dobro na sceni?

Na sceni se osjećam super, ali na početku imam malu tremu.

Kako je biti najmlađi član glumačke družine?

Biti najmlađi član glumačke družine je odlično. Svi paze na mene, svi me zadirkivaju, šale se sa mnom...

Jesi li zadovoljna načinom na koji pjevaš?

Ja sam zadovoljna načinom na koji pjevam, ali još mislim da mogu puno bolje.

Zadrhti li ti glas koji put?

Kako da ne! Na početku mi zadrhti glas, ali mi poslije prođe.

Kad narasteš, bit ćeš...

Glumica ili pjevačica jer mi to ide super!

Pripremila: Magdalena Mudronja, 6.r.

DRUGO LICE

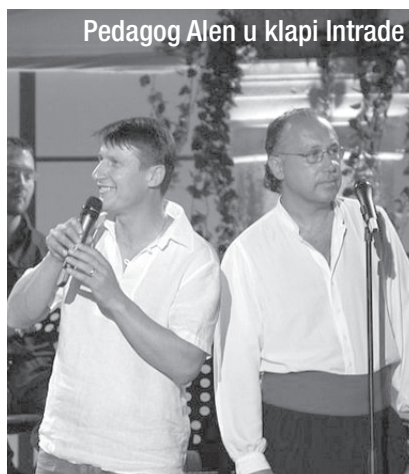
O UČITELJIMA KAD NISU UČITELJI

O učiteljima najčešće i ne razmišljamo. Doživljaje s njima preporučavamo, pamtimo... Oni su pored nas, prate nas, uče i odgajaju. Ipak, priznat ćete, oni nisu samo i isključivo učitelji. Što rade u vrijeme kad nisu učitelji, rekli su nam neki od njih. Oni su pedagog Alen Skroza te učiteljice Matija Kapov, Katarina Turčinov, Živana Stegić- Ivas i Tanja Skračić.

Pjevam za svoj gušt

"Počeo sam se baviti pjevanjem još 1982. godine na studiju u Zadru", otpočeo je naš pedagog Alen Skroza. "Čuvši moj, kako kažu, lijepi glas, stizali su pozivi u mnogobrojne zborove i klape. Tako sam počeo pjevati u Pjevačkom zboru "Zoranić" iz Zadra. Sudbonosne 1985. godine grupa klapskih entuzijasta odlučila je osnovati novu klapu. Bila je to, danas vrlo popularna, klapa Intrade. Dakle, ja sam bio jedan od osnivača te klape u kojoj sam pjevao pune 24 godine. To je bila, mogli bismo kazati, jedna trećina života s uspomena koje će stalno ostati u mom srcu. Naravno, to su bila svakodnevna druženja uz pjesmu u konobama, portunima, kalama, a kasnije u koncertnim i sportskim dvoranama po cijeloj Hrvatskoj i šire. Doživljene uspomene teško je opisati. Spomenut ću samo bliski susret s pokojnim papom Ivanom Pavlom II., nagradu Porin, Godišnju nagradu grada Zadra, pobjedu na festivalu zabavne

glazbe, advente u Beču, koncert u Europskom parlamentu u Bruxellesu, avanture u Rimu, Parizu, Barceloni i sl. Najradije se sjetim mnogobrojnih izvedbi naše pjesme "Croatio, iz duše te ljubim", pogotovo u poslijeratnim godinama, kad smo je pjevali sa suzom u oku, ali s ponosom jer je to naša najljepša domoljubna pjesma. Naravno, i danas pjevam, i to kako se kaže, iz gušta. Danas,

Pedagog Alen u klapi Intrade

nažalost, pjevanje mnogi poistovjećuju samo s dobrom zaradom. No, ja pjevam baš za svoj gušt, iz ljubavi, s punim srcem i to mi je prava terapija za sve probleme u životu", zaključio je naš pedagog.

Uživam pjevajući

Učiteljica Matija Kapov započela je o sebi s pjesmom. "Betina se sa Murterom veže,/ Tisno misto srce mi priteže,/ a Jezera malo podaleko/ u Betini mene čeka neko. Ovi deseterci, i još mnogi drugi, prate jedne od ljepših dana moje mladosti. Naime, prije osamnaest godina, točnije 1994. godine, učlanila sam se u KUD "Zora" koji njeguje i čuva tradicionalne pjesme i plesove našega područja. Bila je to ljubav na prvu. Pjesme koje su se nekada svakodnevno pjevale ispunjavaju me i u njima istinski uživam punim plućima nastojeći ih što više zabilježiti i pjevati da ne padnu u zaborav. Pjevajući te pjesme, dobijem osjećaj relaksacije, a ako

sam uz to i u narodnoj nošnji, užitak je još bolji. Volim odjenuti narodnu nošnju i zaigrati

Učiteljica Matija Kapov

kolo, a narodne pjesme bih mogla pjevati danonoćno. KUD "Zora" danas broji 20- ak članova. Sudjelujemo na brojnim smotrama folkloru po Hrvatskoj, a nedavno smo sudjelovali i na Međunarodnoj smotri folkloru u Beču. Zato ljudi, veliki i mali, pridružite nam se!" poručila nam je učiteljica.

Na svom kontinentu

Učiteljica Katarina Turčinov, učiteljica je razredne nastave, ali i likovne kulture koju u našoj školi predaje već godinu dana. Upitali smo se kako to jedan učitelj razredne nastave više vremena provodi u predmetnoj nastavi. "E, pa duga je to priča", započela je učiteljica. "Studirala sam u Zagrebu i na Otvorenom sveučilištu završila smjer keramike. Čim sam kročila u tu čarobnu zemlju, keramika, modeliranje i lončarstvo postali su moja opsesija. Nabavila sam keramičku peć, lončarsko kolo i svu silu alata za rad u glini. Odnedavna sam počela i sa slikanjem na platnu. Tako sam se u prosincu 2011. godine predstavila na izložbi likovnih umjetnika naše županije održanoj u Galeriji sv. Krševana u Šibeniku. U mom radu izmjenjuju se faze rada i odmora. Likovni me rad nikad nije prevario jer je odraz mene i mojeg umijeća.

Kada nisam zadovoljna napravljenim, jedina poruka koju čitam jest figa upućena meni. Rad u ateljeu dođe mi poput rehabilitacije. Kada uđem u svoju radionicu, zatvorim vrata iza kojih ostavim svu buku i gnjavažu ovog svijeta. Tada sam na svom kontinentu. Radim, stvaram i odmaram se. I slušam rock n roll!" dovršila je veselo učiteljica Katarina.

Teorija izbora - moj izbor

"Oduvijek me je zanimalo ljudsko ponašanje, kako to uopće čovjek funkcionira u odnosu sa samim sobom i s drugim ljudima, kako gradi odnose s drugima, naročito, važnim osobama u životu. Kraće rečeno- kako biti što zadovoljniji i sretniji u svom životu", govori naša učiteljica Živana Stegić- Ivas." Informacije sam o tome saznavala iz različitih knjiga koje sam čitala. Kako samo čitanje više nije bilo dovoljno, prije nekih 12 godina uključila sam se u edukaciju koja mi se učinila bliska mojim razmišljanjima i potrebama. To je bila edukacija iz realitetne terapije. Samu edukaciju osmislio je William Glasser, američki psihijatar, koji je svoje spoznaje o ljudskom ponašanju oblikovao u teoriju i nazvao je Teorija izbora", pojašnjava nam učiteljica. "Edukacija je trajala pet godina. Otvorila se mogućnost da ono što sam naučila, i što je još važnije, u svom svakodnevnom životu iskusila kao vrlo korisno za postizanje većeg zadovoljstva i sreće, počnem kao učitelj prenositi i drugima željnim onog što sam i sama tražila i trebala. Tako sam 2005. stekla naziv supervizora basic praktikuma, zatim instructora basic weeka te postala dio Učiteljskog zbora William Glasser Instituta sa sjedištem u Los Angelesu, koji je i organizator edukacije. Od tada sudjelujem u edukacijama grupa na različitim razinama.

Uz mogućnost stjecanja učiteljskog naslova ukazala se i druga mogućnost pa sam 2009. stekla naziv RT psihoterapeuta i savjetova-

telja. Zahvaljujući ovoj edukaciji, upoznajem nove ljude, posjećujem nova mjesta i države jer se učitelji realitetne terapije susreću na svojim europskim i svjetskim konferencijama", završila je učiteljica Živana.

Uvijek nešto pišem

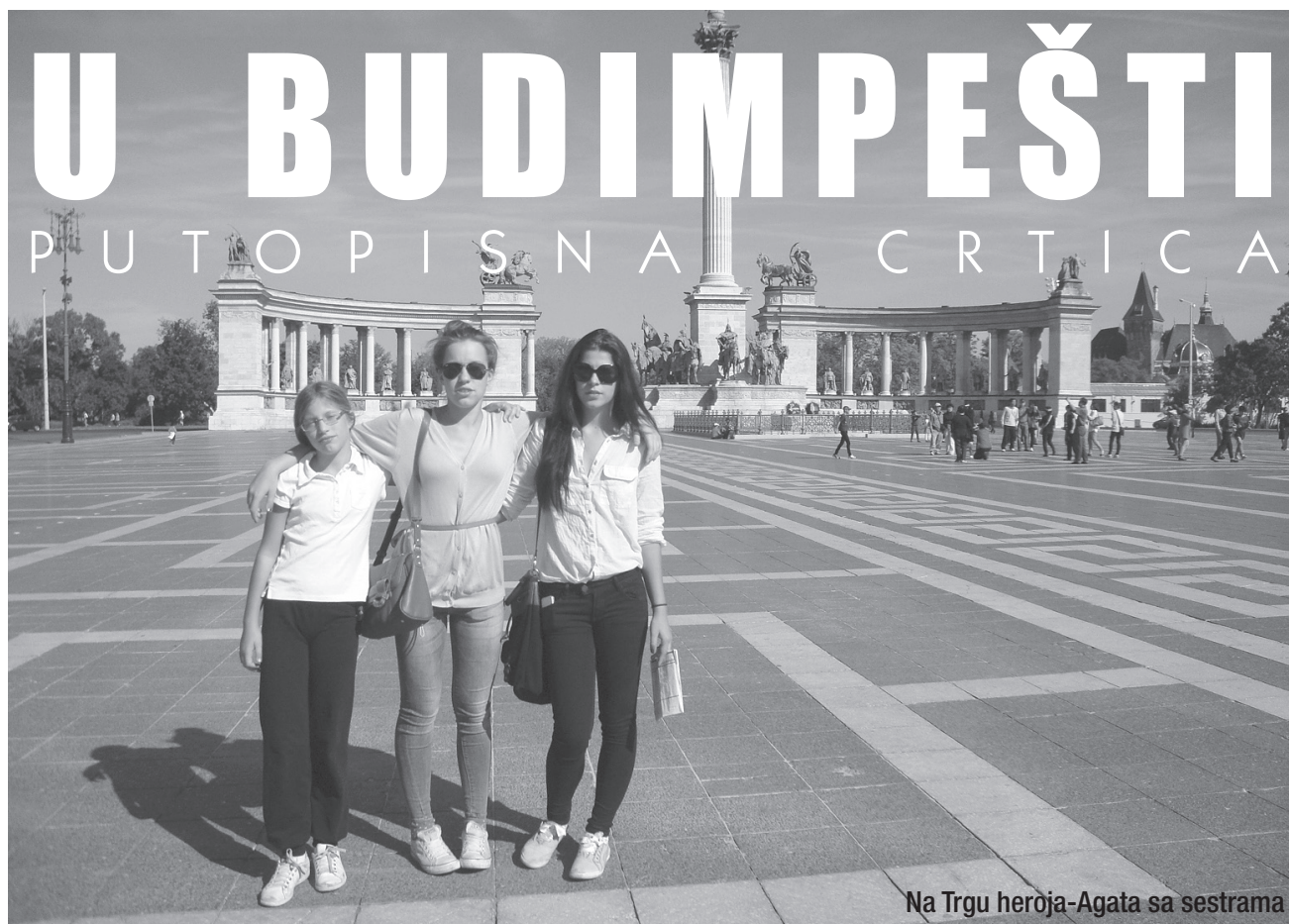
"Čovjek se na svijet rađa s određenim sklonostima i darovima, vještine i znanja stječe kroz život", reći će učiteljica Tanja Skračić. "Za ono prvo nemamo nikakvih zasluga, za ovo drugo puno toga ovisi o nama samima. Otkad znam za sebe, voljela sam čitati, ono je uljepšavalo moje djetinjstvo. Ljubav prema pisanju čitanje je sigurno još pojačalo obogaćujući moju dječju maštu i pridonoseći ljepoti rečenice i ljepoti izričaja. Nikad nisam mogla pisati po narudžbi i moja velika muka bila je pisanje školskih zadaća iz hrvatskog jer je trebalo pogoditi ono što je učitelj od mene očekivao, a opet u sadržaju je trebalo biti i ono nešto što je mene činilo zadovoljnom. A vremena je bilo jako malo. Sjećam se jednog svog sastava (sada to zovu esej, ne znam zašto) u prvom razredu gimnazije. Naslova se više ne sjećam, a trebali smo opisati jutro u jednom gradu koji će kroz pola sata ili sat-dva doživjeti strašan potres. Mučila sam se tri dana i štogod sam napisala, ni sa čim nisam bila zadovoljna. Odlučila sam otići u školu bez sastava. Ujutro sam se ustala i odjednom sve je bilo tu: to strašno jutro i ljudi nemoćni i prestrašeni, i kuće što su padale poput lišća u jesen, i snaga prirode koja nas ostavlja bez daha, i očaj, i suze...

Bio je to tog jutra najbolji sastav u razredu. Ne znam jesam li ikome rekla koliko sam se mučila. Pedeset godina je prošlo od tada, a kao da je bilo jučer. Uvijek nešto pišem, ništa nisam dovela do kraja i često se pitam zašto mi je Gospodin dao ovaj dar ili zašto se ova ljubav prema pisanoj riječi od moje uže i šire obitelji skrasila i u meni - Skračići su, naime, poznati po svojoj sklonosti prema pisanju", završila je učiteljica Tanja i pročitala nam jedan mali zapis o jabuci.

Mislila je da joj je to ove godine promaknulo, da jednostavno to nije primijetila, da se sve dogodilo mimo nje, cvjetanje jabuke u susjedovu zapuštenom vrtu. Kad god bi u danu prošla pored nje tako rascvjetane, taj trenutak je bio bogatiji, puniji, mirisniji, poput blagdana. A onda je postala svjesna sitnog, iza-zovnog zelenila rasutog po grančicama, bila je zatečena, ali i presretna. Blagdan boja, oblika i mirisa bio je tu. U toplom travanjskom subotnjem popodnevu, između sada već lijepo oblikovanih zelenih listića nešto se crvenjelo. Sićušne i oble glavice boje karmina, usadene svaka u nježnozelenoj čašici, na podužoj stapki, nudile su se pogledu. Savršenstvo, sklad, ljepota na svakoj grani kamogod je pogledala. Dolazila je svaki dan i gledala kako se nježne cvjetne glavice rastvaraju i kako crveno karmine ostaje samo po rubovima dok prema sredini prelazi u ružičasto bijelo i završava u kiti rasutih žutih prašnika. Za nekoliko dana cvjetovi su osvojili krošnju jabuke. Čarolija je trajala tjedan, možda dva, sve ovisi o kiši i vjetru. Jednako je uživala i u cvjetnim grumenima trešnja, bijelim i ružičastim granama bajama i rastresenim cvjetovima višnje dok se ljuljaju na tankim savijenim grančicama, i u širokim ružičastim cvjetovima breskve što rastu po vinogradima i od čijeg ploda miriše cijela kuća, i onih drugih zelenkastožutih što se cijepaju po sredini i imaju okus koji se ne može zaboraviti, i u sitnim bijelim cvjetovima masline od kojih u svibnju pobijeli zemlja ispod krošnja, ali ništa, ništa nije tako lijepo kao rascvjetana jabuka u susjedovu zapuštenom vrtu.

Pripremio: Dominik Kožulić, 6.r.

Dođoh, vidjeh...

Na Trgu heroja-Agata sa sestrama

Na kraju ljeta moje sestre, mama i ja odlučile smo otići na kratko putovanje do Mađarske, zapravo u glavni grad Budimpeštu. Zašto baš u Budimpeštu? Mamina prijateljica živi onamo pa nas je pozvala da joj se pridružimo. Išli smo autom i vrijeme je bilo lijepo.

Na otprilike pola puta od Murtera do Budimpešte nalazi se Zagreb i tamo smo prespavali kod tete. Drugi dan smo na karti vidjele jezero Balaton i odlučile ga posjetiti. Na prvu, kad sam vidjela jezero, upitala sam se: Hej! Zezaju li me one? Pa tom jezeru se ne vidi kraj! Ipak me nisu zezale. Balaton je jezero, jako veliko jezero. Oko njega rastu vrbe i puno Mađara tamo ima vikendice.

Balaton

Balaton, blatno jezero u Mađarskoj, najveće je jezero u Srednjoj Europi, s površinom od 592 km², dužinom od 77 km i širinom od 4 do 14 kilometara. Rijeka Zala je najveća rijeka koja se ulijeva u jezero. Turizam je vrlo razvijen, s najvećom

posjećenošću od lipnja do rujna, kad je prosječna temperatura vode 25°C. Za vrijeme jačih zima organizira se ribolov na ledu. S njegove južne strane je autoput prema Budimpešti.

Budimpešta

U grad smo "uletjeli" kao svemirci. Mama je bila sretna što je nedjelja pa su prometnice bile poprilično prazne. Tražile smo Zapadni željeznički kolodvor, a našle Istočni. Tada smo shvatile da Budimpešta ima čak četiri željeznička kolodvora. Nakon dva sata vožnje po gradu, nadmudrivanja i borbi za prevlast nad kartom, stigle smo na željeno odredište.

Budimpešta je glavni grad Mađarske koji ima oko 1,7 milijuna stanovnika. Grad je na rijeci Dunavu i ima mnogo mostova. Stara jezgra grada je Budim gdje su nekad davno živjeli kraljevi, a danas su tamo skulpture, brojni muzeji i mnoštvo turista. Posjetili smo katedralu sv. Stjepana (zaštitnika Mađara) i popeli se na njen sami vrh. Posjetili smo i Muzej fine umjetnosti,

jedan od mnogobrojnih muzeja koji mi je bio jako zanimljiv.

Muzej fine umjetnosti

Velika je i zanimljiva zgrada s velikim predvorjem i još većom umjetnošću. Raspodijeljena je na šest odjeljka određena po vremenima. Egipatski odjeljak sadrži 4000 drevnih egipatskih izložaka, što je po veličini druga najveća zbirka u Srednjoj Europi. Stara Galerija slika sadrži oko 3000 slika i daje uvid u razvoj europskog slikarstva od 13. stoljeća pa sve do 18. stoljeća. U zgradi je još i zbirka starih skulptura, moderna galerija, zbirka grafike i crteža.

Pored muzeja je plitko jezerce koje se zimi zaledi i služi za klizanje na otvorenom.

Budimpešta je noću lijepo osvijetljena, naročito velika zgrada parlamenta.

Povratak kući protekao je glatko, uz dobru šalu, velike količine sladoleda i pričavanje zgoda iz Budimpešte. I, da! Od mađarskog jezika u Mađarskoj nisam slova razumjela.

Agata Skračić, 5.r.

Dođoh, vidjeh

LEON U PARIZU

RAZGLEDNICA S PUTOVANJA

U mjesecu listopadu bio sam u Parizu. Tamo živi moj rođak Dinko čijem smo se pozivu u goste rado odazvali. Svoju sreću nisam krio. Pola puta do Zagreba sam prespavao, probudio sam se tek u Slunju i malo protegnuo noge. U Zagreb smo uspjeli stići na drugo poluvrijeme nogometne utakmice Hrvatska - Latvija.

Dan prvi

Nakon pustih procedura u zagrebačkoj zračnoj luci ukrkali smo se u zrakoplov na kojem je narančastim slovima pisalo "easy jet.com". Kada je zrakoplov poletio, na prvu sam mislio da ćemo pasti. Kuće su se činile sitnima, presitnima. U šoku sam ostao onog trenutka kad smo sletjeli u parišku zračnu luku koja je ogromna, druga najveća u Europi. Vidio sam ljude različitih rasa. Sva sreća da nas je čekao rođak Dinko jer se ne bismo znali okrenuti. On nas je odveo svojoj kući u pariškom predgrađu koje izgleda kao u nekom američkom filmu. Nakon večere slijedilo je spavanje.

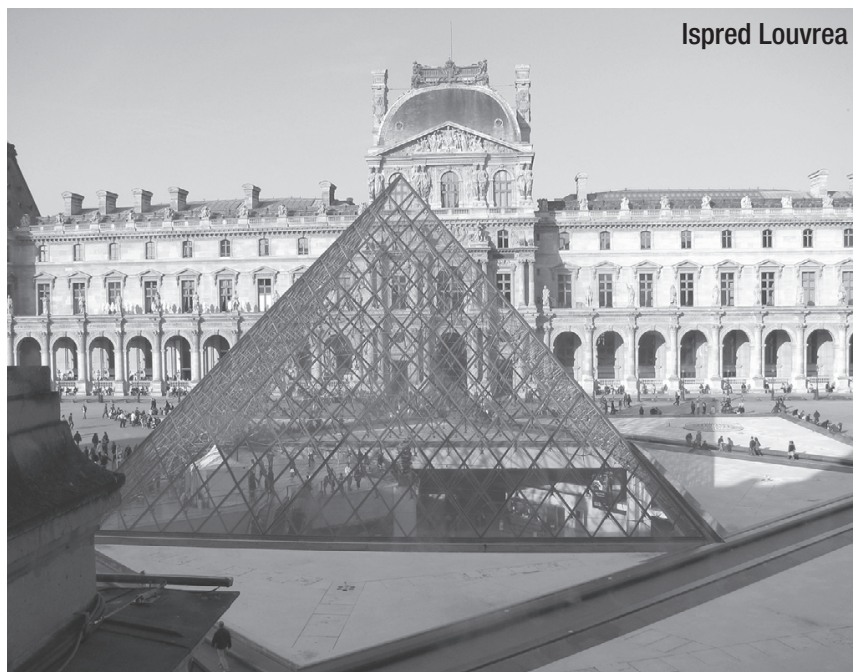
Dan drugi

Poslije doručka busom smo se odvezli do metroa, a metroom dalje do Slavoluka pobjede. Slavoluk se nalazi u središtu Trga Charlesa de Gaullea, poznatom i kao Trg zvijezda. Slavoluk je podignut borcima za Francusku, a njegova je izgradnja trajala od 1806. do 1830. godine. Prošetali smo najduljom pariškom ulicom Champs Elyseom, ulicom s mnoštvom butikama. Predahnuli smo uz sendviče u jednom od pariških parkova, a osladili se kolačima iz slastičarnice "Angelina".

Stigli smo do muzeja Louvre ispred kojega se nalazi ogromna staklena piramida. Louvre je izgrađen kao palača u renesansno - barokno - klasicističkom stilu, ali su ga Francuzi preuredili u muzej. Danas nismo ulazili u muzej, ali smo se na Seini divili ljepoti katedrale Noter Dame posvećenoj Blaženoj Djevici Mariji koja je visoka građevina u gotičkom stilu, građena od 1163. do 1345. godine. Kući smo se vratili metroom.

Dan treći

Danas se moja sestra Luna udarila u nogu i nije

mogla hodati pa smo ostali doma. Igrali smo se sve dok nisu stigle rođice Danica i Kristina. Družili smo se uz večeru.

Dan četvrti

I danas je Lunu boljela noga pa smo svi ostali doma. Navečer nam je rođak Dinko pripremio roštilj.

Dan peti

Uputili smo se u Louvre, u prvom redu vidjeti čuvenu da Vincijevu Mona Lisu. Mona Lisa nije na mene ostavila naročit dojam, štoviše razočarao sam se. U muzeju je bilo drugih, ljepših slika. U jednom razgledavanju nismo uspjeli obići niti trećinu muzeja.

Dan šesti

Ponedjeljak mi je bio najbolji pariški dan jer smo ga proveli u Disneylandu. Vidio sam koje-kakvih zanimljivosti, uživao i dobro se proveo. Po povratku kući bio sam preumoran i odmah sam išao na spavanje.

Dan sedmi

Evo nas na Eiffelovom tornju. Toranj je sagrađen od željeza, visok 324 metra s antenom i najviša je pariška građevina. Svakih sedam

godina na njegovo se bojanje potroši pedeset tona antikorozivne troslojne boje koja se s godinama mijenja. Odozgo se ljudi čine kao mravi, ali zato možemo vidjeti sve što smo proteklih dana obišli.

Nakon večere odmah smo otišli na spavanje jer se moramo rano ustati za povratak.

Dan osmi

Nije pomoglo ni ranije ustajanje jer je na cesti bio gust promet pa smo zakasnili na zrakoplov. Morali smo nadoplatiti 240 eura da bismo odletjeli sljedećim letom, dva dana poslije. Svi su bili ljuti osim mene. Meni je to bilo odlično jer sam neplanski oslobođen školske brige.

Dan deveti

Ja lijenčario, umjesto da sjedim u školskoj klupi.

Dan deseti

Danas smo bez doručka krenuli u zračnu luku. Ovaj put smo stigli na vrijeme. Iz zrakoplova šaljem svoj pozdrav Parizu. Od Zagreba, koji smo žurno napustili, do Murtera ponovno sam većinu puta prespavao. Kući sam stigao pun dojмова.

Leon Rameša, 7.r.

Na tragu

U POTRAZI ZA BOLJIM ŽIVOTOM

UPOZNAJTE BARBA DAVORA ŠIKIĆA, EMIGRANTA IZ MURTERA

Ljubav prema Kornatima povezala me s barba Davorom Šikićem. U našim kornatskim druženjima bez televizije i interneta slušao sam njegove životne priče koje nalikuju onima iz pustolovnih romana ili kriminalističkih serija, a razlikuju se od priča koje živi moja generacija.

Glad i neimaština

Barba Davor nije bio puno stariji od mene kada je pedesetih godina prošlog stoljeća u Betini učio brodograditeljski zanat. "U Murteru je u mnogim obiteljima vladala glad i neimaština", otpočeo je svoju priču barba Davor. "Mnogi su Murterini bježali u prekomorske zemlje trbuhom za kruhom. U meni se stvorila želja da pobjegnem u Italiju, a iz Italije u Australiju. Ljudi, koji su bili uhvaćeni, bili su kažnjeni zatvorom od šest mjeseci do godine dana i zato se moralo paziti s kim razgovarate o bijegu", i danas će skoro šapćući i u povjerenju. "O bijegu nisu smjeli biti obaviješteni ni sami roditelji jer bi neki roditelji prijavili svoju djecu policiji kako bi ih zadržali kod kuće."

Ideja o bijegu

Ideju o bijegu prvi put je iznio u svibnju 1957. godine svom prijatelju Borisu Jeliću Bepu kojemu je vjerovao. Boris je prihvatio njegovu ideju govoreći: "Baš je lipo vrime za

pobjeći u Italiju." Stvorili su plan: pobjeći će iz uvale Čigrađe s još četiri prijatelja. Planirali su ukrasti kaić od pet metara, ali u to doba nije bilo motora, samo "idra" i vesla. Dogovorili su se da će krenuti kada bude puhao burin. U isto vrijeme u Betini je radio Davorov prijatelj Mirko Bokan koji je rekao da i on želi pobjeći te im je poručio da će im dati "idro" za kaić koji žele ukrasti. Mirko im je dao "idro" uz uvjet da će s njima pobjeći i njegov rođak Drago Bokan što su uskoro svi prihvatili. "Mislim da je to bio utorak, 18. svibnja 1957. godine", nastavio je svoju priču, "toga dana puhao je burin i mi smo zaključili da je to pravi dan za bijeg. Otišao sam u Betinu Mirku Bokanu po 'idro'. Mirko Bokan je dao 'idro', a ja sam mu poručio da dođe na Čigrađu za sat vremena."

Bijeg iz Murtera

"Nas šestorica krenuli smo prema Čigrađi pazeći da nas tko ne bi primijetio. Kada smo stigli na Čigrađu, bilo je 21.00 sat. Naišli smo na dva čovjeka pa smo se morali skrivati iza zida da nas ne bi primijetili. Za to vrijeme stigli su Mirko i Drago Bokan koji nas nisu vidjeli jer smo bili skriveni iza zida. Mirko i Drago su se vratili u Betinu misleći da smo ih prevarili. Na koncu smo se ukrcali u kaić, razapeli 'idro' i krenuli prema Italiji.

Od hrane nisu ništa imali, tek jednu "dami-

janu" vode od pet litara koju su zagrabili u lokvi na Čigrađi. Svi su bili tužni kada su se Kornati gubili s obzora. Oko šest sati sljedećeg jutra, kada se bura naglo stišala, morali su nastaviti veslajući. Svi su bili izgladnjeli toliko da su se jednomu od šestorice, koji je bio fizički slab, često prividali brodovi u daljini. Cijeli dan su veslali u nadi da idu u pravcu Italije.

Na talijanskom vinonoscu

Drugoga dana vidjeli su vojni brod koji ih nije primijetio. "Toga istoga dana oko deset sati Borisu Plesliću se prikazao brod u daljini, a mi mu nismo vjerovali zato što smo mislili da halucinira", nastavio je barba Davor. "Pokazalo se da je to stvarno pravi brod. Bio je to talijanski vinonosac. Kada smo ustanovili da je to pravi brod, brzo smo mu počeli veslati ususret mašući s prove jaknom. Taj brod nas je primijetio i krenuo prema nama. Brod je stao uz nas i bacili su nam konop. Kada je vinonosac krenuo, naš je brod počeo grabiti more. Bili su prisiljeni podignuti nas na brod. Prvo nas šestoricu, a onda kaić. Tijekom podizanja kaića, kaić je puknuo na pola od svoje starosti." Kako je barba Davor u školi dvije godine učio talijanski jezik, mogao se sporazumjeti s Talijanima na brodu. Talijani su ih najprije ispitali tko su misleći da su Rusi ili Albanci jer su bili odjeveni u trliš. Rekli su im da su izbjeglice iz Jugoslavije i da traže bolji život na Zapadu. Talijani su ih dobro ugostili i lijepo postupali prema njima. Osjećali su se sigurno. "Dali su nam puno kruha i salame te smo se najeli kao nikad do tada", s oduševljenjem će barba Davor. "Kada smo završili s objedom, Talijani su otvorili jedna vrata na palubi iza kojih se nalazilo samo crno vino. Rekli su nam da pijemo koliko hoćemo."

Na talijanskom tlu

Okolo podneva počelo je puhati jako jugo koje je bacalo velike valove preko palube broda. Talijani su ih odveli u kabinu i rekli da su izbjegli smrt u kaiću za dva sata. Tri dana je vinonosac putovao do Galipolija na samom jugu Italije za iskrcaj vina. "Kada smo stigli, dočekali su nas talijanski detektivi kojima je prevoditelj bio jedan stari Splićanin. Kada nas je vidio, plakao je kao dijete", govori barba Davor. U Galipoliju su proveli dva dana i dvije noći u jednom hotelu, a uvijek su ih svugdje vodila dva

detektiva. Detektivi su ih odveli vlakom u logor za emigrante u Cremoni. Iz Cremona se išlo u državu u koju se željelo emigrirati. Zapisali su da žele emigrirati u Australiju za što im je bio potreban politički azil.

Iz Italije za Francusku

Nitko od njih šestorice ga nije dobio pa su bili prisiljeni bježati dalje ilegalno u Francusku. Francuska je jedina imala zakon, koji je uveo još Napoleon Bonaparte, a jamčio je utočište svim izbjeglicama. U Cremoni su skupili dobrovoljne priloge od svih hrvatskih izbjeglica za karte do Venti Migliea. Venti Miglie je posljednji grad na granici Italije i Francuske. U Francusku ih je otišlo samo petorica jer je noć prije Borisa Pleslića uhvatila talijanska policija i vratila u Jugoslaviju. Ujutro su autobusom krenuli iz Cremona, a navečer su stigli u Venti Miglie. "Kod sebe smo imali nacrtanu kartu kako iz Venti Migliea doći u Francusku", sjećajući se svakog detalja, nastavlja dalje barba Davor. "Krenuli smo izvan grada do policijske stanice pa putem u brdo kako nam je bilo ucrtano na karti. Prespavali smo u brdu u jednoj napuštenoj štali pod zvijezdama. Rano ujutro krenuli smo prema Francuskoj. Kada smo ušli u Francusku, s brda smo vidjeli plantažu naranača i limuna, a na moru se nalazio lijep gradić Menton."

U Francuskoj

U Mentonu su sjeli na autobus, a kartu do Nice su platili u lirama. U Nici su se javili francuskoj policiji koja im je izdala kartu boravka, a trebali su je produljivati svaki mjesec. Četvorica barba Davorovih prijatelja dobila su odmah posao u velikom skladištu drva, smještaj i plaću. Policija je Mili Putnikoviću i barba Davoru pronašla jednosoban stan i posao u brodogradnji. "U Francuskoj smo ostali dvije godine i bili smo zadovoljni. Kada smo skupili novce, odmah smo platili brod koji smo ukrali. Mirku Bokanu 'idro', nažalost, nismo nikada platili jer je on preminuo jako mlad", nadodao je barba Davor.

Azil za Australiju

Nakon dvije godine provedene u Francuskoj svi su dobili politički azil za Australiju. Brodom su otišli iz Canesa za Melbourne. Nakon dugog putovanja smjestili su se u Australiji gdje su započeli novi život i ostali živjeti do danas. "Nikome ne bih preporučio da napusti svoju domovinu!" završio je svoju priču barba Davor ostavljajući me da u mislima živo proživljavam njegovu mladost.

Adrian Mudronja, 8.r.

BIJEG U EGIPAT

RAZGOVOR SA SESTRAMA MARIJOM I BOSILJKOM, IZBJEGLICAMA IZ EL SHATTA

Seke Bosiljka i Marija

El Shatt je bio kompleks izbjegličkih logora u pustinji na poluotoku Sinaj u Egiptu u kojem je za vrijeme 2. svjetskog rata boravilo evakuirano stanovništvo dalmatinskih otoka, Primorja i Zagore. Logor je bio formiran na površini od 260 km² u blizini Sueskog kanala. Bio je podijeljen na pet manjih podlogora. Izbjeglice su bile smještene u šatorima, prosječno u svakom jedna- do dvije obitelji.

Tako su i dvije sestre iz Murtera- Marija, moja baka, i njezina sestra Bosiljka dio svog djetinjstva provele u El Shattu.

Kad ste pobjegle u El Shatt i kako ste se osjećale saznajući da odlazite?

Bosiljka: U El Shatt smo otišle 1942. godine u proljeće zbog bijede i rata. Kad smo saznale, bilo nam je teško, plakale smo i kako smo bile male, nismo znale kamo nas vode.

Je li cijela vaša obitelj otišla u El Shatt?

Marija: Išle smo nas dvije, naša majka i sestra Ana. Oca su nam odveli, nismo ni znale kamo, zapravo mislile smo da je ubijen.

Možete li opisati svoj put prema El Shattu?

Bosiljka: Krenuli smo iz Hramine trabakulom (vrsta broda) do Žirja pa u Italiju. Iz Italije smo krenuli prema Africi. Prvo odredište je bio Kairo te su nas iz Kaira prebacivali otvorenim kamionima u kamp u pustinji El Shatt.

Kako je izgledala ta pustinja?

Marija: Bio je sami pijesak, nigdje nije bilo stabla. Žene su bile razočarane kad su vidjele da nema plodnog tla jer su htjele saditi povrće kao što su to činile kod nas.

Koliko vas je bilo?

Marija: Bilo nas je puno. Dosta ljudi bilo je iz Murtera, ali i s ostalih otoka.

Gdje ste spavali?

Bosiljka: Spavali smo u šatorima. Bio je i jedan veći šator u kojem je bila kuhinja. Tamo se kuhalo za svih, a mi bismo čekali u redu za hranu.

Jeste li imali nastavu?

Marija: Da, bio je jedan šator u kojem se održavala nastava, a u drugom je bila crkva.

Je li koja od vas išla u školu?

Marija: Bosa je išla u 4. razred, a ja sam se igrala s ostalom djecom.

Što ste radile u školi?

Bosiljka: Učili smo pjevati, postojao je pjevački zbor, a bavili smo se i drugim aktivnostima.

Kako ste se kupali i održavali higijenu?

Marija: Kad smo došli, najprije su nas ošišali jer smo imali uši, a odjeću su nam skinuli i oprali. Kasnije smo se išli kupati na Sueski kanal.

Jeste li se osjećale sigurno?

Bosiljka: Mi smo imali čuvare Engleze, pa kad bi nas noću pokušali napasti Arapi, čuvari bi ih otjerali.

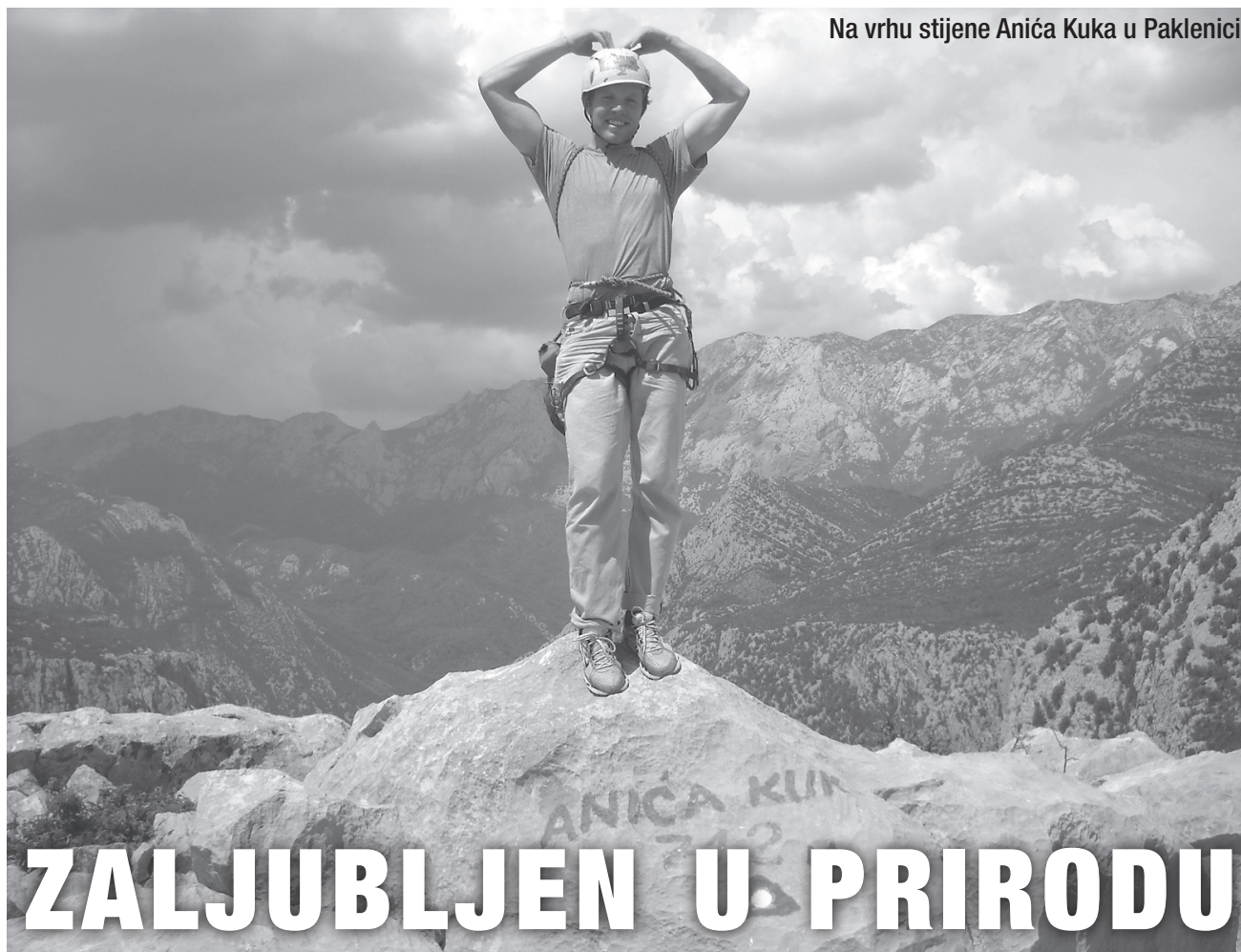
Kad ste napustile Afriku?

Marija: Iz Afrike smo se vratili u proljeće 1944. godine.

Koja vam je najdraža, a koja najtužnija uspomena iz Egipta?

Bosiljka: Najdraže nam je bilo kad smo se vozili u kamionu na kupanje na Sueski kanal, a najtužnije kad nam se razboljela majka.

Razgovarao: Dominik Kožulić, 6. r.

ZALJUBLJEN U PRIRODU

RAZGOVOR S LUKOM MUDRONJOM, PLANINAROM, SPELEOLOGOM I ČLANOM HRVATSKE GORSKE SLUŽBE SPAŠAVANJA

Luka Mudronja bivši je murterski osnovnoškolac. Živi i radi u Zagrebu. U slobodno vrijeme bavi se planinarenjem, speleologijom, sportskim penjanjem, član je HGSS- a... U svom stanu nema ni televizor, ni profil na nekoj od društvenih mreža jer za njih nema vremena. Jednostavno, on je strastveni zaljubljenik u prirodu.

Što vas je navelo da se počnete baviti speleologijom?

Speleologijom sam se počeo baviti 2005. godine kad sam bio na drugoj godini studija. Kolega iz Splita ispričao mi je kako se njegova sestra bavi speleologijom, da uskoro počinje speleološka škola te da bismo se mogli prijaviti. U cijeloj priči me najviše privuklo kada je rekao kako je njegova sestra bila puno puta na Velebitu, a ponajviše kad je

dodao u priču kako se nedavno vratila s ekspedicije na Madagaskar. Nešto tako privlačno i uzbudljivo nisam htio propustiti te sam se u ožujku 2005. prijavio na 35. speleološku školu speleološkog odsjeka Planinarskog društva Sveučilišta Velebit. Nisam zapravo niti znao potpuno što je speleologija, osim da je znanstvena i sportska disciplina koja se bavi istraživanjem podzemlja. Vama, osnovnoškolcima, bilo bi odlično pročitati knjigu Julesa Verna Put u središte Zemlje. Iako nije realno, na zanimljiv je način opisano istraživanje podzemlja.

Kakvu školu treba proći da biste se mogli baviti speleologijom?

Unutar planinarskih društava postoje razni odsjeci, npr. alpinistički, planinarski, speleološki...

Tako sam se ja upisao u planinar-

ske društvo u Zagrebu koje se zove Planinarsko društvo Sveučilišta Velebit. Unutar tog društva postoji speleološki odsjek koji svake godine organizira speleološku školu koja počinje u ožujku. Škola se sastoji od pet predavanja kroz pet tjedana (srijedom navečer) te od pet vikend izleta kada se istražuju špilje i jame primjerene školarcima. Na kraju škole je teoretski i praktičan ispit te se postaje speleolog- pripravnik. Kad postaneš speleolog- pripravnik, možeš se samostalno početi baviti istraživanjem podzemlja- speleologijom. Nakon određenog iskustva i par godina bavljenja speleologijom se postaje speleolog, a jako iskusni speleolozi postaju instruktori speleologije. Vama najbliža speleološka škola se održava svako proljeće u Šibeniku u Planinarskom društvu Sv. Mihovil.

Inače šibenski speleolozi su jako poznati po tome što istražuju najdulju jamu u Dinaridima, preko 20 km dugu Kitu Gačešinu. Ta jama je prije par mjeseci po duljini prešla jako poznatu Postojnsku jamu u Sloveniji.

Koje ste sve speleološke objekte posjetili?

Hrvatska je jako poznata u svijetu po svojim dubokim jamama, a ja sam imao sreću da posjetim dio njih i uživam u njihovoj ljepoti. Kad sam bio osnovnoškolac, učio sam o Lukinoj jami, najdubljoj hrvatskoj jami, o Cerovačkim špiljama kod Gračaca i o Postojnskoj jami u Sloveniji. Nekoliko godina poslije posjetio sam i istraživao te jame i špilje, naravno, ne sam, već s ostalim kolegama speleolozima. Lukina jama je 16. jama po dubini u svijetu (- 1409 m) i istraživali smo je 2010. i 2011. godine. Nalazi se na Velebitu, u strogom prirodnom rezervatu Hajdučki i Rožanski kukovi, točnije na Hajdučkim kukovima. Poznata hrvatska jama je i Velebita (- 1026 m), nalazi se vrlo blizu Lukine jame, a čuvena je u svijetu po najvećoj podzemnoj vertikali. Vertikala koja se zove Divka Gromovnica je impresivni, preko 500 metara visoki zid i spuštati se po tom zidu u dubinu daje čovjeku osjećaj koliko je malen i slabšan u odnosu na prirodu. Osim u Hrvatskoj, gdje smo istraživali na Velebitu, Biokovu, Mosoru, Gorskom kotaru, Istri..., bio sam i u mnogim europskim zemljama u kojima ima špilja i jama. Izvan Starog kontinenta, moja cura Inga i ja, 2009. godine otisnuli smo se na mjesec dana u Indiju gdje smo špiljarili, planinarili, istraživali i upoznavali kulturu potpuno različitu od naše.

Koju opremu mora imati speleolog?

Oprema bez koje se ne može je svjetlo, a sve ostalo se da improvizirati. Kako je u podzemlju potpuni mrak, kretanje bez svjetla je nemoguće. Izvor je ili svjetlo koje daje baterijska lampa postavljena na kacigi ili vatra koja nastaje izgaranjem plina etina (acetilena). Etin se dobije reakcijom

kalcijeva hidroksida s vodom. Postoji maleni spremnik koji speleolozi nose na pojasu, u njemu se odvija navedena reakcija, a posljedica toga je plamičak na kacigi koji daje toplo žuto svjetlo. Osim rasvjete speleolozi imaju i radna odijela (kombinezone) i pojaseve sa spravicama za spuštanje ili penjanje po užetu. Ukoliko je speleološki objekt horizontalan (špilja), pojas sa spravicama nije potreban, no ukoliko je objekt vertikalni (jama), pojas je obavezan dok se ne izmisli u budućnosti neko drugo prijevozno sredstvo. Potreban je još cijeli arsenal opreme za postavljanje

studenom 2006. sam postao član HGSS-a kao suradnik.

HGSS je po Hrvatskoj organiziran u stanicama pa tako postoji i vama najbliža stanica Šibenik. Kad mladi speleolog, alpinist ili planinar uđe u HGSS još je jako "zelen" pa je suradnik. Nakon školovanja polaže ispit za spašavatelja, a kruna svega je postati instruktor HGSSa kojih je dvadesetak u Hrvatskoj. Ne postoji bolji motiv za pristup HGSS- u od toga da tvoje znanje, vještina i požrtvovnost nekome mogu spasiti život.

Kakvu ste obuku prošli?

Na dnu Lukine jame

užeta u jami i istraživanje, no o tome više kad upišete speleološku školu.

Kada ste postali član HGSS- a?

HGSS je jako povezan s planinarskim društvima jer iz tih društava prima nove članove. To znači da je HGSS jako povezan i sa speleologijom. Kad se primijeti da je neki član planinarskog društva jako aktivan i dobar u tome što radi, a uz to posjeduje i neke ljudske vrline, pita ga se slaže li se s time da se predloži u HGSS. Predlaganje rade dva aktivna spašavatelja HGSS- a i oni postaju tvoji "mama i tata" u službi. Tako su me dvoje spašavatelja na ljeto 2006. godine pitali jesam li za to da me predlože u HGSS stanicu Zagreb s čim sam se složio i u

Obuka u HGSS- u je dosta složena i traje godinama. Tri osnovna tečaja su: tečaj zimskog spašavanja, tečaj stijen-skog spašavanja i tečaj speleološkog spašavanja. Tu je niz tečajeva prve pomoći, provjera znanja skijanja, spašavanja sa žičara i tečajeva kartografije. Slijedi ispit za gorskog spašavatelja kojeg sam položio u proljeće 2009. godine. Nakon ispita slijede tečajevi spašavanja na brzim vodama, helikopterskog spašavanja... Nisam vjerojatno nabrojao sve moguće vještine koje se moraju izbrusiti da bi mogao što brže i bolje pomoći nesrećenoj osobi. Ukoliko si dobar na tečajevima i ispitima, instruktorska komisija te predlaže za instruktorskog kandidata.

Onda slijede predavanja na svim prije navedenim tečajevima, pa tečajevi za predavača na tečajevima i tečaj za tečajem... Potom ispit za instruktora na koji idem u ožujku ove godine. Kao instruktor dobijete najveću čast, ali i još veću obvezu moralnu, ljudsku i spašavateljsku.

Jeste li sudjelovali u nekoj akciji spašavanja?

Bio sam u pedesetak akcija spašavanja, što lakših što težih, što sa sretnim, a što s nesretnim završetkom. I nema veće sreće od one kad nekome spasiš život, ali niti veće tuge ukoliko je akcija spašavanja nesretno završila. Stoga se svi uvijek trudimo dati sve od sebe kako

živili jamu Velebitu na Rožanskim kukovima. Istraživanja u dubokim jamama su višednevna i u podzemlju se postavljaju šatori za boravak speleologa. Jedan takav šator nalazio se na - 800 m u uskom i grbavom kanalu. Ali bilo je to najbolje mjesto za postavljanje šatora jer nigdje drugdje nema ravnog terena. Višednevna kiša i nevrijeme nas je "zatvorilo" u podzemlju te se nismo mogli micati iz šatora. Šator je bio veličine za najviše tri osobe, no nas se moralo ugurati osmero i tamo boraviti. Tad se čovjek pita što mu je sve to trebalo u životu, no baš takva pitanja i dileme ojačaju te za neke buduće izazove u životu. Takvih teških trenutaka ima

stijena i planinarenjem obišao sam skoro cijelu Hrvatsku, Italiju, BiH, Austriju, francuske Alpe, slovenske Alpe, Himalaju ispod trećeg osamtisućnjaka na svijetu-Kanchenjunga. Ove godine u svibnju Inga i ja planiramo posjetiti na tri tjedna Maroko i penjati se u stijenama gorja Atlas. Putovanja obično odabiremo slučajno inspirirani nekim člankom o tom kraju ili knjigom kao što je u slučaju Maroka (knjiga Put soli, Jane Johnson).

Otkud tolika ljubav prema prirodi?

Vjerojatno je svatko u mom odgoju zaslužan za određeni dio doga, od bake i djeda, preko roditelja, učitelja (Marija Pandža), profesora pa do djevojke. Ne bavim se samo speleologijom i gorskim spašavanjem, već i planinarenjem, trčanjem, penjanjem, skijanjem, sakupljanjem bilja, kamenja, čitanjem časopisa i knjiga o prirodi... A osim brda i planina, tu je još i more i brodovi te brodogradnja, što je na neki način povezano s prirodom

Kako uspijevate pored tolikih obveza biti i član speleološke ekipe, HGSS- a, planinarskog društva...?

Sve je to usko povezano i ne treba posebno odvajati vrijeme za određenu stvar. Treba se dobro organizirati tako da se nađe vremena za hobbije, ali i za dio života koji čine "profesionalnije" stvari kao što je struka, što je kod mene brodogradnja, učenje i napredovanje u brodogradnji. A onda treba postojati i druženje s prijateljima, treba s curom izaći vani, u kino... Uglavnom, treba se nečega odreći, što je kod mene slučaj da uopće nemam televizor u stanu niti profil na ijednoj društvenoj mreži. Time uspijevam uštedjeti vrijeme za nešto drugo. Od jeseni u Zagrebu, na jednoj umjetnoj stijeni za penjanje, treniram deset dječaka i djevojčica u dobi od 7 do 14 godina i to mi odnosi najviše energije. Sad razumijem kako je učiteljima u školi. Zato se bar malo potrudite olakšati im posao. Kad je šala je šala, a kad je rad onda - zna se.

Razgovarao: Adrian Mudronja, 8.r.

Luka i liga s indijskom djecom

bismo mi bili sretni, a još više onaj koji je unesrećen. Kako sam član stanice Zagreb, sudjelovao sam u mnogo akcija na Medvednici, brdu iznad Zagreba. Uglavnom su to lakše i brze akcije spašavanja. No spašavanja iz stijene Anića kuka u Paklenici, ovoljetna speleološka akcija spašavanja speleologa iz jame Kita Gaćešina ili potraga za nestalim avionima pretprošlu zimu na Velebitu zahtijevaju sva ona prije navedena znanja i vještine.

Ispričajte nam neki nezaboravan trenutak s terena.

U kolovozu 2007. godine smo istra-

često ne samo u speleologiji i alpinizmu već i u svakodnevnom životu, stoga valja zapamtiti izreku jednog kolege speleologa i gorskog spašavatelja: "Bolje je da sam sebi daš svoj križ, nego da ti ga netko drugi da". A kad iz svega izadeš jači, bit ćeš sretan i znati uživati u malim stvarima.

Koja mjesta ste posjetili planinarenći i baveći se speleologijom?

Planinarenje i speleologija su potpuno povezani. Planinarenje je šetanje po brdima, a da biste došli do neke jame ili špilje morate planinariti do nje. Aktivnim bavljenjem speleologijom, penjanjem

Iza kamere

MURTERSKI CVIJET

KAKO JE TANA SNIMILA FILM

Listajući ovogodišnji "Zbornik literarnih i novinarskih radova učenika osnovnih i srednjih škola" - LiDraNo 2011., vidio sam jedno poznato ime. Nalazilo se u kategoriji televizijskih emisija srednjih škola. Bilo je to ime Tane Tandarić, bivše učenice naše škole, a danas maturantice 15. gimnazije u Zagrebu. Imao sam dovoljan povod za razgovor.

Vidjeli smo da si svojim filmom pozvana na državnu Smotru LiDraNo. Zašto baš film?

U školi je osnovana filmska grupa pa sam pomislila da bih se mogla okušati u tome. Budući da u mojoj školi umjetnost nije baš zastupljena, možda je ovaj način u obliku računalnih programa i tehnika bio najbolji da nam se približi.

Koja je tema filma?

Pa moglo bi se reći ljubavna, u biti potraga za ljubavi koja može, a i ne mora dobro završiti.

Možeš li opisati film u nekoliko rečenica?

Djevojka sanja plavi cvijet te joj glas govori da ga mora pronaći kako bi pronašla svoju pravu ljubav. Budi se, traži cvijet po gradu. Nalazi ga, ali kako se njezina ljubav ne pojavljuje, ona gubi strpljenje i baca vazu kroz prozor. I naravno, pogodi svoju ljubav u glavu.

Otkud ideja za film?

To je preinačena verzija priče koju sam napisala kao školsku zadaću jednoj prijateljici. Neke stvari sam promijenila, neke dodala, ali je kostur priče ostao isti. Trebalo je također priču prilagoditi filmu, jer je riječima puno lakše prikazati stvari nego kamerom. Scenarij se mijenjao u hodu.

Koliko vas je sudjelovalo u snimanju filma?

Troje. Iva Ramljak kao glumica te ja kao sve ostalo. U montaži je sudjelovao Ivan Mirko Senjanović koji nam je pomogao svojim znanjem stečenim na dramskoj

Tana Tandarić- redateljica iz Murtera

akademiji.

Ima li neki poseban razlog zašto glumi Iva Ramljak?

Pa ne... Možda zato što je plava pa daje neku romantičnu notu filmu.

Koliko vam je vremena trebalo za snimanje filma?

Oko mjesec dana, zapravo izgleda puno lakše snimiti na prvi pogled, a zapravo svaki kadar uzme 10- 20 minuta.

Gdje je snimljen film (lokacija/e)?

Moja sobe te razne lokacije po Zagrebu (Zrinjevac, Cvjetni trg...)

Kakve su bile kritike povjerenstva na LiDraNu?

Zadovoljavajuće. Pohvalili su ideju i scenarij, te originalnost. S obzirom da smo prvi put držale kameru u ruci, smatramo da to što su rekli da je kamera mogla biti bolja, nije kritika, već prijateljski savjet koji će nam pomoći da budemo bolji.

Jeste li se prijavili na još kakav filmski natječaj, reviju...?

Nismo, jer trenutno baš nemamo vremena, ali tko zna što nosi budućnost.

Baviš li se još kakvom umjetnosti osim filma?

Bavila sam se, ali trenutno baš nemam vremena. Razmišljam snimiti još jedan film, ali...

Tvoji planovi za budućnost su...

Trenutno mi je jedini plan maturirati, o drugima ću razmišljati kad za njih bude vrijeme.

Tana Tandarić u vrijeme zaključivanja našeg broja studentica je prve godine Farmaceutsko biokemijskog fakulteta, smjer medicinska biokemija.

Tana, sretno!

Razgovarao: Darko Juraga

OTOČNI AKVAREL

Pod zvijezdama što nebom promiču
i suncem što s visoka žari,
trgani burom galebovi kliču,
jugom zatrpani morski žali.

Novi val stjenovitoj hridi juri
o stijene odbit će se mora bijes.
Uzburkanu pjenu smiri greben suri,
oblutke pokrila je morska krijes.

Divljom stazom mir šikarom luta,
zeleni bršljan i crna mirta,
ptica grmom zacvrkuta,
mlad vjetar doskakuta.

Kamenom brnistra se žuti,
proljetnom vedrinom miriše.
Trepćući, moje srce šuti,
dječačka duša uzdiše.

Mogu li se bolji poželjeti dani
koje samo otok daruje darom.
Što život sa mnom učiniti kani
da blizu budem domu starom.

Matija Brkić, 8.r.

DRUGI SVIJET MJESTO IGRE

Subota je. Ustajem iz kreveta i razmišljam
kako ispuniti dan. Zraka sunca, koja pro-
viruje kroz prozor, rekla mi je sve.

Moji ljubimci su već negdje na ledini.
To su naše dvije koze i dva kozlića- dvije
bijeke razigrane pahuljice. Obilazim ledinu
obraslu tetivikom tražeći ih pogledom.
Nježno glasanje vodi me njihovu skrovištu.
Dok lovim jednoga, drugi me već gura
glavicom očekujući mrvu nježnosti. Takvo
naguravanje moglo bi trajati cijeli dan, ali
ja se prva predajem.

Jednoga nazvah Angelom, a drugoga
Diablom. Angel ima pogled toliko mio
da je, najvjerojatnije, samom Bogu ispao
iz krila. Diablo je dobio ime po dvjema
kvržicama koje će jednom postati rogovi.
Dok trči ledinom, a trava mu bocka oči,
maše glavom kao da će ovaj tren poletjeti.
Njegova mama koza mekeće. Ne znam što
govori, ali slutim da ga opominje.

Igra s njima podsjeća me na neki drugi
svijet, na beskrajne izmjene pakla i raja. Sad
mažena, sad gurkana, a onda opet milo gle-
dana. Takve izmjene traju do beskonačnosti.

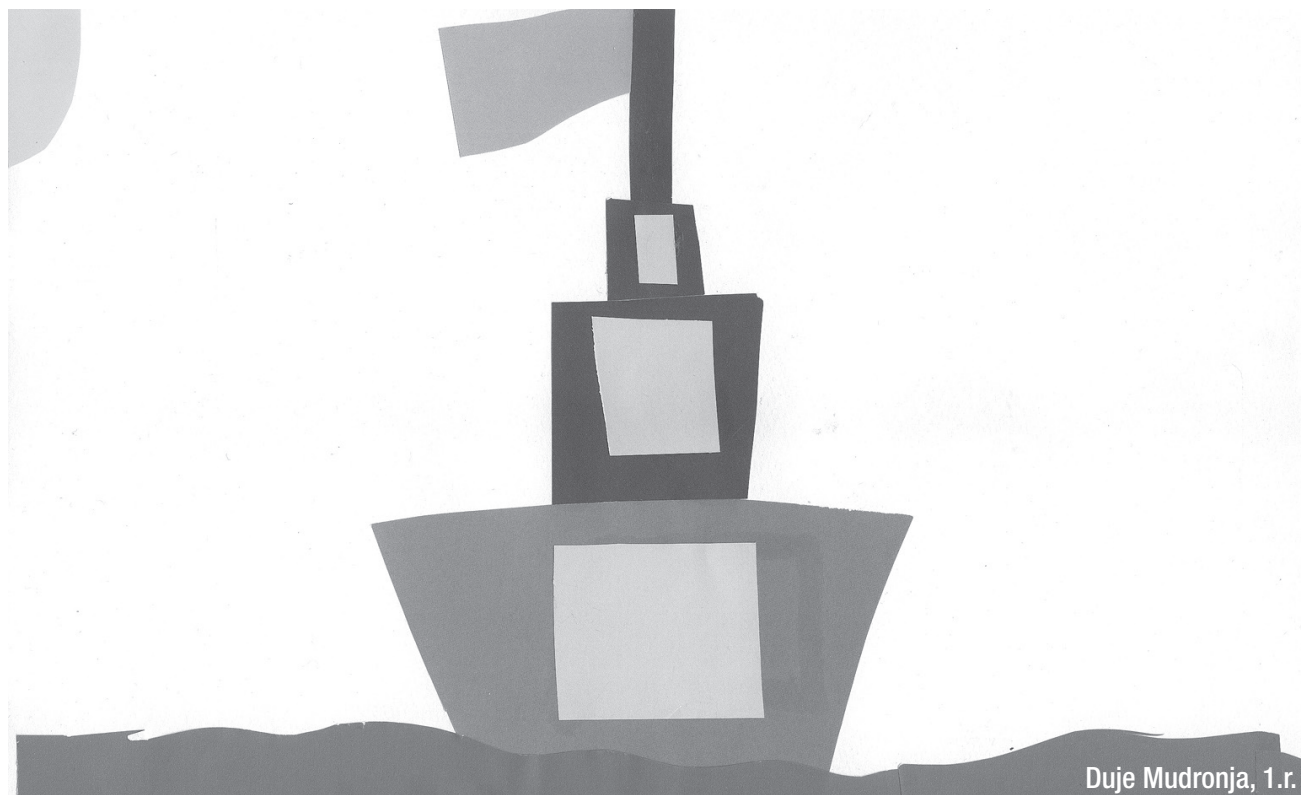
Kate Turčinov, 7.r.

Pogled hita prozoru. Tražim svoje
omiljeno mjesto za igru. Dok gledam je
li se što promijenilo u dvoru ispred kuće
i je li koji novi list zalutao na moj terito-
rij, na prozorskom staklu kapljice kiše
natisnute jedna do druge kao murterske
babe tračare zaklanjaju mi pogled.

Ipak, gle! Eno mog strmog zidića
gdje često izigravam planinara, do njega
šipku s privezanim konopčićem gdje
mama suši robu, a ja nerijetko glumim
gimnastičarku. Hm! Gimnastičarku koja
na kraju uvijek nešto slomi ili dobije
novu tetovažu na tijelu. Šipku miluje
jedna zdrava biljka koju je posadila
susjeda, ali se već godinama nakrivljuje
prema našem dvoru ispod koje se često
skupljaju i odmaraju grupice bolesnih
mačaka. Mami to nikako nije drago, ali
meni ne smeta jer u svojim mislima na
trenutak postanem čak i veterinarica.

Obožavam se tamo igrati i za mene je
to mjesto igre čarobno iako je ono posve
obično mjesto kraj moje kuće.

Paula Božikov, 7.r.

Nevere i bonace

SNJEGOVIĆ

Snjegović je u dvorištu. Napravila su ga djeca. Od čega? On je od snijega. Ima lonac, šal i metlu. Oči su mu od kamena. Baš je lijep!

Andrea Filipi, 1. r.

JESEN

Jesen je hladna i kišovita, ali je lijepa. Sve je šareno. Vjetar grane ljulja. Otišle su ptice daleko na jug. Lišće sa stabala otpada i šuška u lokvi na cesti. Kiša pada. Djeca skaču po lokvama. Jesen me čini sretnom. Jesen je moje najdraže godišnje doba.

Magdalena Rafaela Šikić, 2. r.

BUBAMARA

Sletjela bubamara
do mog ormara.
Pred ogledalom raširila krila
i gledala gdje bi točkice skrila.
Poželjela je novi kaput plavi
i umjesto točkica
da joj prugica ukras pravi.
U ogledalu se gledala
i sama sebi smijala.

Karlo Troskot, 4. r.

DOZIVANJE PROLIĆA

Maleno cviče
doziva proliće
kad roda s juga doliče.

Maleno cviče
doziva proliće
i propupalo drveće.

Maleno cviče
doziva proliće
da bi svit bija pun sriće.

Albina Mudronja, 4. r.

Judita Lucija Šikić, 6.r.

AUTOBUS

Ispraćam ga mislima stazom kojom se
uputio.
Krijem svoju tugu makar znam da je
pošao
kud i svi prije njega.
Zamire zvuk autobusa, bura zavija sve
jače.
Klatim se neslobodan ispričati sve misli
o istinama dvojice braće,
uvijek jednog starijeg, a drugog
mladeg.

Kad u noći po sobama skrivamo srca
plačna,
on iza maglene rijeke, a ja na rubu
mora,
podignemo li poglede prema
zvijezdama,
istu zvijezdu ćemo ugledati.

Matija Brkić, 8.r.

LJUBIČASTA

Ljubičastu boju voli svak,
ljubičaste boje može biti lak.
Ljubičaste boje je ljubičica,
a koje je boje jabučica?

Ella Magdić, 3. r.

MOJA MAMA

Moja mama se zove Jelena. Ona ima
crnu kratku kosu. Na licu ima smeđe
oči, mali nos i usta. Vrat joj je kratak.
Moja mama Jelena je dobra prema
meni i jako me voli. Ona me pazi i tješi.
Ja je volim.

Perla Juraga, 3. r.

NAŠ ĆIR

Ja sam Iva Šandrić, učenica 8.a razreda. Sjećam se kada sam prvi put ušla u ovu školu. Bilo je to prije četiri godine. Nisam bila baš oduševljena ni novom školom, a ni novim „prijateljima“. No, stvari su se otad promijenile... I to na bolje...

Sada mi je iskreno žao što uskoro napuštam ovu zgradu. Još više žalim što napuštam sve te divne ljude u njoj. S radošću ću ih se sjećati po svim divnim trenucima koje sam podijelila s njima, po svim nezaboravnim događajima kojima sam zbog njih prisustvovala. Sjećat ću se dječaka koji u ove četiri godine nikad nije uspio smisliti gramatički ispravnu rečenicu pa još uvijek od njega čujemo čudne kombinacije poput „tri pizze komada“. Sjećat ću se i Marka Milovca koji je na satu hrvatskog uspješno glumio Vlaha. Pamtit ću zauvijek kada je Rea, jedna od naših pametnijih učenica, na satu geografije na učiteljičino pitanje odgovorila s „Most Everest“. Sjećat ću se i svih bespotrebnih komentara Lovre Jajaša. U mom sjećanju zauvijek će ostati urezan dan kada je razrednica odlučila zvati Reinu mamu zbog njezinih „ljubavnih pustolovina“ u polju. Kako zaboraviti razbijene školjke u školskom wc-u, ruganja zbog veličine Ninine glave, smijanje učiteljima koji su uvijek imali nešto za „izvaliti“, pogotovo učitelj Štefan zbog svojih čestih smiješnih ispada i onog posebnog smiješka. Nikad neću zaboraviti našeg najomiljenijeg nastavnika Edu koji nas je do sedmog razreda slao u kut i nastavnicu Kate koja nas je znala zaključati u razred. Naši zajednički pothvati u poljodjelstvu, sađenje maslina ostat će sačuvani u meni poput dragocjenih sličica. A onaj smijeh i radost, kad bi izašli makar dvije minute prije zvona, odzvanjat će zauvijek u mojim ušima i srcu.

Iako mladi, moji su prijatelji ostavili veliki trag u mom životu. Želim jednom u budućnosti pogledati našu zajedničku fotografiju, prepoznati sva ta draga lica, sretno se osmjehnuti i s nostalgijom reći: „To je bio naš Ćir.“

Iva Šandrić, 8.r.

Ella Magdić, 6.r.

Gospodin Ivan Heller, glazbenik i naš su-mještaniin s privremenom adresom u Americi, pamtit će 2011. godinu kao svoju godinu. Naime, u mjesecu srpnju se oženio, a koji mjesec ranije dobio je prestižnu glazbenu nagradu Porin za najbolji album duhovne glazbe.

Velika vijest odjeknula je Murterom koji je bio ponosan.

Nismo krili svoju radost jer je netko tko je pohadao našu školu postigao veliki uspjeh. Njegova nagrada bila je i više nego dovoljan povod za razgovor.

Kakvo značenje ima glazba u vašem životu?

Glazba je za mene uvijek bila sredstvo ili način ostvarivanja u ovom svijetu, način ispunjenja, način izražavanja osjećaja radosti, tuge, zaljubljenosti, ali nikada nije bila stil života. Iz nje sam crpio snagu, inspiraciju, skrivao sam se iza glazbe, a ujedno otkrivao svoju nutrinu, razvijao svoju unutarnju ljepotu, razvijao dar od Boga, sazrijevao.

Kad ste se zaljubili u glazbu?

Od mog rođenja u kući imamo gitaru i sigurno me već tada privlačila. Za vrijeme osnovne škole pjevao sam u oba dječja zbora, školskom i crkvenom. U 6. razredu osnovne škole tadašnji nas župnik, a sadašnji šibenski biskup mons. Ante Ivas počeo je učiti svirati orgulje mog prijatelja Kristijana Jurana i mene. To učenje je trajalo nepune dvije godine. Zapalila se stara škola pa smo počeli putovati u Tisno, ostalo je malo slobodnog vremena te smo s učenjem stali. U meni je i dalje gorjela želja za glazbom.

Kako je dalje tekao povratak glazbi?

Doba srednje škole bilo je jako plodno u mom glazbenom rastu. Gospoda Ante Jelić i Kristijan Juran svojom nesebičnom pomoći i entuzijazmom mnogo su pridonijeli mojem znanju i instrumentalnoj vještini pa uz orgulje počinjem svirati i gitaru. Nastali su tu i neki bendovi u kojima smo se svi zajedno učili. Veliku ulogu odigrao je moj pristup Župnom pjevačkom zboru Sv. Mihovil u kojem razvijam svoj tenor. Dečki iz zbora su bili ljubitelji klapske pjesme pa sam kroz česta druženja razvijao svoje vokalne sposobnosti i shvaćao principe i ljepotu višeglasnog pjevanja. Došlo je vrijeme fakulteta pa sam otišao u Rijeku. Tamo kroz razne duhovne i gazerske sastave rastem u znanju, a nadasve iskustvu. U Župnom zboru sv. Mihovila postajem orguljaš, a u Rijeci počinjem voditi školski pjevački zbor Srednje pomorske škole, žensku klapu

KIP PORINA -20 PRETVARA U +20 (STUPNJEVA)

RAZGOVOR S GLAZBENIKOM
IVANOM HELLEROM, DOBITNIKOM PORINA

Ivan Heller - pobjednici na okupu

Kamelija iz Opatije i čaj modernog pjevanja na Sveučilištu u Rijeci, a i privatno. Jedni od mojih učenika su i grupa Teens iz Rijeke, Klaudija Beni koja je pjevala na Eurosongu.

Jeste li imali svoje uzore u glazbi?

Volio sam mnoge glazbenike i stilove glazbe. U više ljudi sam gledao uzore i svi su me motivirali da radim, vježbam!

Kako ste se odlučili za duhovnu glazbu?

Kroz mali i veliki crkveni zbor, a naravno i kroz mise u mene su se upijale riječi svih tih pjesama, a nekih posebno. Te riječi meni jako znače i danas me vode mojim životnim putem. Srce me vuklo tome i kad u nečem nađete duboki smisao, tada to postaje i vaš stil života. Duhovnom glazbom mogu slaviti Boga, slaviti život, tražiti Boga, moliti Mu se, zahvaljivati i ostvarivati svoj poziv, a to je evangelizacija kroz pjesmu, propovijed kroz pjesmu.

Za koji ste album dobili Porina?

Album se zove "Isuse, dodi", a sastav nosi ime Ben Hur u kojem sam vokal i sviram gitaru. Album su izdali Croatia Records i Katolički radio (Cro Sacro etiketa).

Je li vam to prvi album koji ste snimili?

Nije. S duhovnim sastavom Psalmi snimio sam album "I pjesma je svjedok", a sa Župnim zborom Sv. Mihovil snimili smo uživo CD murterske pasionske baštine "Hosana Davidovu sinu" koji je, također, bio nominiran za Porina i došao do finalnog kruga. Kao prateći vokal gostovao sam na nekoliko albuma. Festivali na kojima sam nastupio također su izdali albume na kojima su i moje pjesme. Croatia Records je napravila kompilaciju, album najljepših novih božićnih pjesama na koji je uvrstila i moju pjesmu "Srce za Božić". Izdala je i kompilaciju novih najzanimljivijih duhovnih pjesama na kojoj je moja pjesma "Isuse moj, sav sam Tvoj".

Tko vam je pomogao u realizaciji albuma?

Pomoć nam je bio g. Olja Dešić koji je aranžirao većinu pjesama, g. Davor Dragičević koji je radio dizajn, g. Slavko Nedić i HKR u promotivnom smislu, i još mnogo ljudi koji su na razne načine sudjelovali u ostvarenju našeg nosača zvuka! Snimili smo ga u Rijeci kod Olje Dešića.

Kako ste se osjećali kad ste osvojili Porina?

Kad netko prepozna vaš rad i nagradi vas za dugogodišnji trud, tada ste sretni i ispunjeni. Kad su me zvali da smo dobili Porina, bio sam u Americi i vozio sam auto. Morao sam stati sa strane jer nisam mogao dalje voziti od uzbuđenja, naježio sam se kao nikad do tada. Dobio sam takvu energiju da sam htio preplivati Atlantik i doći na dodjelu Porina! Kip Porina sada je tu sa mnom, stoji kraj prozora i grije me u snijegom natrpanom gradu i ovih - 20 pretvara u +20!!!

U kojim ste bendovima i klapama svirali, odnosno pjevali?

Murter (razdoblje srednje škole i fakulteta): pop- rock grupe Excalibur, Knife i Fokus (ne znam zašto smo bili zaludeni engleskim jezikom i imenima). Rijeka (od fakulteta do danas): duhovni sastav Psalmi, Ben Hur i gazerski bend Pesekani s kojim sam nastupio tri godine na festivalu "Melodije Istre i Kvarnera". S klapama i oko klapa sam se stalno vrtio, ali formalno nisam bio član neke klape (kao voditelj da, a kao pjevač ne).

Koje instrumente svirate?

Za gitaru i klavijature mogu reći da sviram, mandolinu isto, ali ne tako dobro, a poznajem osnove bas gitare, kontrabasa i bubnjeva.

Radite li sada na nekoj pjesmi, albumu?

Trenutno radim na obradama nekih starih skoro već zaboravljenih pjesama.

Gdje živite i što radite?

Živim u Americi, savezna država Wisconsin, grad Milwaukee na jezeru Michigan. Radim u tvornici električnih kabela E.W.P.

Kakav je vaš svaki ponovni susret s Murterom?

Svaki put doživljam sve jače i dublje ljepotu našeg otoka, mora, uvala, a i cijeloga mjesta. Sve više sam svjestan blagoslova što sam mogao odrasti u Murteru, a naravno u meni gori radost i zahvalnost za sve ono što mi je pružio Murter i mještani.

Navedite tri asocijacije na Murter.

More, pjesma i obitelj!

Vaša poruka čitateljima Škoja.

Trudite se uvijek biti vedri, osmijeh je prelijepi dar, a nikoga ne košta. Nikad ne gubite nadu, vjerujte Bogu i onda kada sve izgleda crno, tražite u ljudima dobro, a nikad loše. Darivajte sebe nesebično drugima jer ćete tada živjeti i u tuđim srcima, učite jer bez znanja nitko neće znati ni za vas.

Sara Turčinov, 8.r.

Kas, galop...

DUNAV I JA

- Sutra vrlo oblačno uz mogućnost kiše- rekla je bucmasta žena na televiziji i svi smo se razočarali.

- Ma divno, još nam i kiša samo treba na kampiranju- ljutito promrmlja Lana.

- Lana, pa misli pozitivno, kiša će trajati samo dan- dva- pokušala sam je smiriti.

- Nadam se da će biti tako jer inače ništa od kampa- završila je.

Taj kamp na koji se spremamo već čitavo popodne traje sedam dana, sedam dana u prirodi s konjima. To je, zapravo, konjički kamp. Daju nam dva konja i svih sedam dana su naši.

Sunce se probilo do naše sobe i polako smo se ustajale iz kreveta.

- Voda, voda, voda... Treba nam više vode- panično će Lana.

- Vode imamo i tamo, nije je potrebno nositi- rekla sam joj, ali ona nije odustajala od svoje namjere.

Evo nas, napokon smo krenule. Bus nas je trebao odvesti do polja okruženog drvećem gdje se održavao kamp. Stigle smo. Sad smo prepuštene same sebi. Trebale smo naći farmu, ali smo se malo izgubile.

- Rekla sam ti ja da trebamo skrenuti desno, a ti se ne daš i gotovo!- vikala je Lana.

- Ma nemoj, pa da propadnemo u onu močvaru punu buba i svega, fuj!- pokušavala sam joj dokazati suprotno.

- Ma kakvu močvaru usred polja?! Jesi ti normalna?! - uporno mi je trubila.

- Jesam, jesam i normalna i snalažljiva. Vidi, eno farme!- povikala sam.

Sjurile smo se do tamo. Bilo je svakakvih konja, svi odreda predivni.

- Tebi ovaj, tebi taj, a tebi evo ovaj- rekao mi je uljudan gospodin i dao mi konja. Zvao se Dunav. Imao je sjajnu, crnu dlaku i dražestan pogled u dubokom crnom oku. Zavoljela sam ga jako. Cijeli dan sam ga četkala, pričala s njim.

Pala je noć. Dunav je morao ostati na

farmi. U šatoru sam Lani stalno pričala o njemu, njegovom ponosnom hodu, očima. Sve dok nismo zaspale.

Sunčeve zrake su se prostirale zlatnom ravnicom i začuo se cvrkut ptica. I konji su se probudili. Otrčala sam na farmu po Dunava. Stavila sam mu sedlo i spremila se za polazak. Lana i ja smo trebale ići zajedno, ali ona je na kraju ostala na farmi.

Krenuli smo. Počeli smo kasati okolo i gledati ljepotu te duge, beskrajne ravnice. Ubrzao je u galop. Kopita su mu snažno lupala o prašjavu zemlju i sve iza nas je bila prašina. Uživala sam dok mu se griva vijorila poput klasja, a znoj spustio niz čelo. Ponosno je dignuo rep, propeo se i zaništao. U tom trenutku obuzela me sreća i ponos. Mogla sam vidjeti nestašan let mladih ptica, beskrajno crveno- žuto nebo koje bi se, tamo negdje daleko, spojilo s ravnicom. Vidjela sam zlatno žito kako se ljulja na vjetru. Zatim su snažna kopita lupila o zemlju te smo nastavili dalje.

Baš u tom trenutku kad sam se mislila okrenuti prema farmi, začuo se hitac iz lovačke puške. Snažno je udario o Dunava koji se spravnio na pod i glasno zaništao od boli. Počela sam vrištati, trčala sam uokolo kako bih našla tog krivolovca, ali ga nije bilo. Ponovno sam se vratila do Dunava. Zagrlila sam ga. Umirao je na mojim rukama. Plakala sam i otrčala daleko u ravinu. Veterinari su stigli, ali ništa nisu mogli učiniti.

Dok sam trčala ravnicom, osjetila sam nešto vlažno na licu. Bio je to on- Dunav. Bila sam u šatoru i on me polizao. Sve sam shvatila i zagrlila ga. Osedlala sam ga. Otišli smo u suprotnom smjeru. Galopirao je ponosno, u očima mu se vidio žar žar slobode. I sada smo stvarno galopirali, i griva mu se stvarno vijorila i kopita su mu lupala i sunce nas je pratilo sve dok nije nestalo, a mi smo nastavili dalje.

Brigita Fernežir, 8.r.

Više od godinu dana Murter je bogatiji za četiri neobična i draga stanovnika. Oni su konji imenom Pero, Vidra, Grom i Dunav koji stanuju u polju iza naše škole provodeći svoje konjske dane na površini od 3000 m² ograđenih žicom. Kao mala voljela sam gledati crtiće o konjima, zato je moja radost kada su konji stigli u Murter postala još veća.

Konjički klub Colentum svečano je otvoren u mjesecu listopadu 2011. godine. Vlasnica Kluba, ali i konja jest gđa Ivana Juran Magdić koja nam je rekla da je ljubav prema konjima rođena s njom. Prema njenim riječima bavljenje konjima nije samo jahanje jer ono uključuje svakodnevno hranjenje, čišćenje i timarenje konja i upravo ta svakodnevna briga predstavlja užitek. "Posla oko konja ima dosta, ali je zato doživljaj potpun", zaključila je. Cilj Kluba jest razvitak konjičkog sporta u Murteru. Konjički klub ima razne djelatnosti koje se sastoje od poduke i treninga djece te pripremanja za natjecanja. Gđa Ivana otkrila nam je kako ima planove za sudjelovanje na natjecanjima u daljinskim trkama.

Upoznajmo konje

Pero je Ivanin prvi konj, arap, star 10 godina. Smeđe je boje. Ima bijele čarape i crnu grivu, uzgojen je na ergeli konja Višnjica. Kastrat je (uškopljenik, onaj kojem je oduzeta sposobnost razmnožavanja).

"Vrlo je razigran i zahtijeva veliku pažnju. Voli se nadmetati i biti prvi. Pravi vođa", reći će Brigita, članica Kluba.

Vidra je jedina kobila u zajednici, stara 12 godina i uzgojena u uzgajivačnici kod Sarajeva. Ona je brčko- bosanska kobila, smeđe boje i crnih čarapa. "Ona je hladnokrvna", upliće se Brigita, "i ne voli se maziti i četkati, ali zato 'dečke' drži na okupu."

Grom je anglo- arap, kastrat, star 10 godina i uzgojen u Konjičkom klubu Vodičajna. "On je drag konjić koji voli biti s ljudima", reći će za njega s nježnošću Brigita.

Najviši, ali najmlađi među njima i po starosti i boravku u Murteru jest Dunav. On je hrvatski kasač, kastrat, crne

Kas, galop...

KONJI BEZ PREMCA

MALA REPORTAŽA O VELIKIM ŽIVOTINJAMA

boje, star 7 godina, iz Konjičkog kluba Oroslavlje.

Zašto konji?

U Konjičkom klubu volontiraju tri učenice iz naše škole: Brigita, Magdalena i Nikolina. Na pitanje "Zašto baš konji?" odgovaraju redom.

Brigita: "Oduvijek sam sanjala da negdje u divljini jašem crnog velikog konja. San se ostvario i sada sam svakodnevno kod konja ne samo radi jahanja već i druženja. Najčešće se zapravo samo družimo s njima, četkamo ih, čistimo kopita ili šetamo. Svakome bih preporučila da barem pola sata bude s njima jer je to nešto predivno. Oni imaju onu pozitivnu energiju koju prenose."

Magdalena: "Konje sam upoznala jednog proljetnog dana. Bila je to ljubav na prvi pogled. U to vrijeme bili su samo Pero i Vidra, a poslije su im se pridružili Grom i Dunav. Naša ljubav postajala je sve jača i svakog sam dana nastojala što više biti uz njih. S vremenom sam počela jahati. U Klubu imam svoje obaveze u kojima uživam i rado ih obavljam. Ljudi govore da su konji lijepe i plemenite životinje, ali pravi smisao tih riječi mo-

Na leđima konja

žete doživjeti tek onda kada ih zaista upoznate."

Nicolina: "Ljubav prema konjima rodila se kad me sestra odvela u polje i kad me Pero pogledao svojim očima. Konje se prikazuje kao čarobna bića s jednim rogom i krilima. Za mene su oni čarobni i bez krila i roga. Savršeni su. Druženje s njima nikada ne može biti dosadno. Volim mir koji pružaju dok ih mazim. Legenda kaže: I tako Bog stvori konja i reče mu: 'Tebe sam načinio bez premca! Sva

blaga svijeta leže među tvojim očima...' Upravo to ja vidim u njima."

Poziv u Klub

Članom Kluba može postati svatko tko želi i ima volje naučiti jahati konje. Preduvjet je, naravno, da volite konje. Vjerujte mi, nećete se pokajati jer je u Klubu uvijek veselo i svi se dobro zabavljaju.

Judita Lucija Šikić, 6.r.

Čigradom - Magdalena, Brigita i Nikolina.jpg

Samo ti jedi, konjicu

Na svojoj europskoj turneji Bon Jovi je stigao u Hrvatsku okupivši 8. lipnja 2011. na stadionu Maksimir 40.000 svojih obožavatelja (usput je, ali puknut ću ako ne spomenem u inat svim ljubiteljima nogometne ekipe koja na istom stadionu gura loptu pred najviše 2.000 navijača).

Već na samom početku bilo je jasno da je frontmen Jovi Bon Jovi zaslužio pozornost okupljene trendovske rock publike i da sa

svojih 50 godina, naboranim licem i pokojom pjegom - još nije za staro željezo. Naprotiv, nije se štedio na pozornici, uz eksplozivnu glazbenu pratnju benda, njegov sirovi i žestoki hard rock zvuk - uživo je zvučao još silovitije.

Naravno, svu našu pozornost zaokupio je Jovi Bon Jovi (kako to često biva) dok su izvrsni glazbenici u pozadini, vrhunski odradili svoju svirku. Vrijednost Bon Jovijeve glazbe nije bila toliko u glazbenoj harmoniji već u ritmu.

Ipak su oni predstavnici hard rocka! Zato hard rock i naglašava tehničku vještinu gitarista u rukovanju s instrumentima i njihovim izletima u gitarističke solaže i improvizacije. Po meni, bila je to večer pratećeg benda isto koliko i njihova frontmena.

Gitarističku eksploziju i emocionalnu uvjerljivost Jon Bovi je izazvao svojim neprolaznim hitovima: "Living On a Prayer", "Wanted Dead or Alive" i, naravno, neprolazno slavim "Its My Life", podsjetivši rock publiku na stare rokarske vode i zadržavajući do samog kraja visoku napetost i zajedničke osjećaje pobune i nade, benda i publike, razasute na travnatom parteru i tribinama stadiona.

Tu večer Bon Jovi nam je svojom gitarističkom snagom i izuzetnom koncertnom energijom ispričao uzbudljivu stadionsku priču koju su svi s užitkom poslušali. U ovoj vrsti rock glazbe cijene se emocije i tehnička virtuoznost benda, naravno, uz iskreni i poštenu tekst pjesme. Ova će mi live izvedba ostati u sjećanju. Osjetio sam zajedništvo benda i publike, a doživio sam pomalo i bijeg od stvarnosti svakodnevnice.

Ovaj dan mi više ništa nije moglo pokvariti!

Matija Brkić, 8.r.

MANDOLINE U TEATRU

BILI SMO NA PRVOJ SMOTRI MANDOLINSKIH ORKESTARA

12. svibnja 2011. u šibenskom HNK nastupili su mandolinski orkestri Šibenske županije na prvoj smotri mandolinskih orkestarâ naše županije. Uz mandolinske sastave iz Šibenika, Rogoznice, Tribunja i Brodarice, nastupio je i mandolinski sastav iz Murtera, sastavljen od učenika naše škole.

Svirka u HNK u Šibeniku, uz kupnju ulaznice, sigurno je utjecala na nešto manji broj posjetitelja smotre, ali sasvim sigurno to nije umanjilo kvalitetu svirke, a ni užitak posjetitelja i ljubitelja ove vrste glazbe.

U prvom dijelu smotre nastupili su mladi orkestri iz Rogoznice, Brodarice i Murtera. Svi su oni ušli u svoje izvedbe vrlo emocionalno, uz vidljivu tremu, ali svoje glazbene stvari odsvirali su korektno i uvjerljivo, poštujući pri tom i naše lokalne, dalmatinske glazbene reference, ali svirajući i vremesne rock stvari, pa čak i klasične ("Radetskijev marš", npr.)

Nezaobilazan utjecaj rocka, propušten

kroz iskusni filter našeg voditelja Ante Jelića, osjetio se naročito u izvedbi rock klasike od prije gotovo pola stoljeća "Wind of change" nezaboravnih Scorpionsa.

Murterini i Brodaričani pokazali su svojom svirkom da se glazbene harmonije dalmatinskih pjesama ne razlikuju puno od harmonija meksičke narodne glazbe ili npr. američke folk glazbe, a kad se zajedno odsviraju u istoj stvari, kako su to učinili Brodaričani (nazvavši sebe "Horses back", ma što to god značilo), lako je uočiti da sva glazba ima isto korijenje, sva je glazba jedinstvena. Oni su nekako i bili najsimpatičnija grupa jer su u svoj nastup unijeli iskrenu radost sviranja i dozu humora. A tek godinu dana sviraju zajedno.

Smotru mandolina zaključili su zaista najbolji svirači- mandolinski orkestar "Krešimir" iz Šibenika, osnovan prije 20 godina.

Zvučnu sliku mandolina obogatili su klavirskom pratnjom, bubnjevim, električnom

i klasičnom gitarom i kontrabasom. Moglo bi se reći (možda), da basevi i bubnjevi ne idu s mandolinama, ali još se jednom pokazalo kako bubnjevi osiguravaju stabilan ritam svake melodije, a glazba ostaje izvorna i nježna pa i uz pratnju ne tako nježnih bubnjeva i kontrabasa. Odsvirali su klasiku iz filmske trilogije "Goodfather", a odsvirali su Arsenovu "Tamo da putujem" uz vokalnu pratnju razdraganih slušatelja (kako je glazba zarazna!), dok njihove rock izvedbe nisu ništa izgubile od svojih originalnih izvedbi, odsvirane na drugačiji način, ali vrijedne i privlačne uvijek i svugdje.

Početak školske godine 2011./2012. naš je voditelj Ante Jelić otišao u mirovinu. Njegovim umirovljenjem orkestar je prestao s radom. Kolika je samo snaga i ljubav u jednom čovjeku! Ante, hvala vam!

Matija Brkić, 8.r.

KVIZ @ MARIJI TEREZIJJI

1. Marija Terezija vladala je Habsburškom dinastijom:

- a) 10 godina
- b) 20 godina
- c) 30 godina
- d) 40 godina

2. Naslijedila je svog oca:

- a) Franju I.
- b) Karla VI.
- c) Josipa I.
- d) Ferdinanda I.

3. Prijestolje je naslijedila na temelju dokumenta koji se zove:

- a) Konstantinova darovnica
- b) Magna charte
- c) Pragmatička sankcija
- d) Justitia et clementia

4. Udala se sa:

- a) 17 godina
- b) 18 godina
- c) 19 godina
- d) 20 godina

5. Muž joj je bio:

- a) Karlo Albert Bavorski
- b) Fridrik August II. Saski
- c) Leopold Klement Lotarinški
- d) Franjo Stjepan Lotarinški

6. Imala je:

- a) 5 sinova i 11 kćeri
- b) 11 sinova i 5 kćeri
- c) 9 sinova i 7 kćeri
- d) 8 sinova i 8 kćeri

7. Najveći neprijatelj joj je bila:

- a) Francuska
- b) Bavarska
- c) Pruska
- d) Rusija

8. Slabila je utjecaj:

- a) franjevacu
- b) dominikanacu
- c) benediktinacu
- d) isusovacu

9. 1767. oboljela je od:

- a) difterije
- b) kuge
- c) boginja
- d) tifusa

10. Njezina kćer Marija Antoaneta završila je pod giljotinom kao žena francuskog kralja:

- a) Luja XIV.
- b) Luja XV.
- c) Luja XVI.
- d) Luja XVIII.

11. 1767. u Hrvatskoj je uvela svojevrstu vladu neovisnu o Ugarskoj, a zvala se:

- a) Kraljevsko vijeće
- b) Carsko vijeće
- c) Namjesničko vijeće
- d) Hrvatsko vijeće

12. Habsburška Monarhija je u doba njene vladavine bila jedna od najvećih i najmoćnijih europ-

skih država. Ipak, Marija Terezija je od 1740. do 1763. vodila ratove u kojima je imala teritorijalne gubitke. Takvih ratova bilo je:

- a) 2
- b) 3
- c) 4
- d) 5

13. Njezin muž se upustio u ozbiljnu ljubavnu vezu s mladom kneginjom:

- a) Wilhelminom Auersperg
- b) Elizabetom Bavarskom
- c) Marijom Anom Habsburškom
- d) Marijom Karolinom Habsburškom

14. Umrila je vjerojatno od:

- a) zatajenja bubrega
- b) zatajenja srca
- c) tuberkuloze
- d) moždanog udara

15. Pokopana je u grobnici pod kapucinskom crkvom svete Marije od Anđela u:

- a) Pragu
- b) Beču
- c) Bečkom Novom Mjestu
- d) Budimu

16. Naslijedio ju je sin:

- a) Franjo Josip I.
- b) Franjo II.
- c) Leopold II.
- d) Josip II.

Sastavila: prof. Jelena Čaleta

Točni odgovori: 1.d, 2.b, 3.c, 4.c, 5.d, 6.a, 7.c, 8.d, 9.c, 10.c, 11.a, 12.c, 13.a, 14.b, 15.b, 16.d.

DEVA KOJA NIKAD NIJE NAUČILA GOVORITI (ILI: IZ SVAKE NEVOLJE POSTOJI IZLAZ)

Makar joj je otac nekoliko puta napomenuo da nikad ne podiže slušalicu u vrijeme ručka jer je to omiljeno vrijeme bankovne službe za naplate da gnjavi ljude, majka je instinktivno podigla telefon i nakon par trenutaka bacila slušalicu ocu u krilo.

- Tebe traže! - reče i nastavi nevoljko jesti.

- U redu, bit će sve plaćeno, samo mi dajte još jedan mjesec da završim neke poslove - izgovori otac, više skrušeno nego ljutito i brzo poklopi slušalicu.

Bio je baš nedavno, uoči rata, podigao kredit u Jugobanci - Mostar (tamo je imao neka poslovna poznanstva), a kako je očevo poduzeće počelo kasniti s isplatom plaća, tako je i otac bio u zakašnjenju plaćanja svojih kreditnih rata.

- Dao si im obećanje koje nećeš moći izvršiti - reče majka - provest ćeš se kao i onaj bagdaski lopov kojeg je kalif osudio na smrt, a ovaj je od moćnog kalifa izmolio mjesec dana vremena da njegovu omiljenu devu nauči govoriti u zamjenu za oprost smrtno kazne. Dobili smo mjesec dana nekakvog mira, ali na kraju će ti se ipak zakotrljati glava - reče majka, već na rubu plaća.

Baš tih dana zakomplicirala se ratna situacija u Mostaru, letjele su granate s jedne obale Neretve na drugu i jedne noći - padne granata na zgradu Jugobanke.

Pričali su očevici (neki od njih bili su sigurno dužnici te banke) da je banka gorjela cijelu noć nekim čudnim plavkastim i snažnim sjajem, do jutra izgorjela je do temelja sa svim papirima koje je čuvala.

- Gdje vrag sagradi katedralu, tu bog sagradi barem kapelicu - reče jedan od njih i udalji se poskakujući.

Mog oca nitko nikad više nije nazvao iz te banke.

- Što je bilo s bagdaskim lopovom i devom koju je trebao naučiti govoriti? - upitam oca iz prikrajka, znatiželjno i s nekom radošću.

- Naravno da deva nije progovorila, reče otac, ali za nju i lopova ionako više nitko nije mario jer je nedugo potom, u nekakvoj dvorskoj spletki - veliki i moćni kalif bio izboden na smrt.

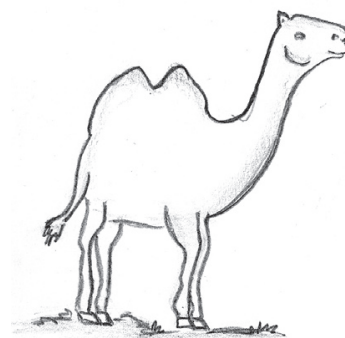
ČOVİK I TOVAR

Moj did je ima dva sina, mog oca i strica rođena istog dana, dakle dva "poluša", kako bi rekli stari ljudi. U osnovnoj školi nisu bili blistavi đaci, bili su solidni, na njih se, za potrebu, moglo osloniti.

Međutim, didu to nije bilo dovoljno jer govoriya bi:

- Šta jedan ne čuje, čuje drugi, šta jedan ne razumi, razumi drugi. Vi bi, dico moja, tribali imati sve petice- od vrha do dna. Ma, ma... više razumu čovik i tovar zajedno, nego sami čovik! - zaključija bi dida.

Kad god san čuja tu priču, pita san se: Koji je od njih dvojice bija tovar, a koji čovik? Mora ipak biti da je tovar bija - stric!

OPROST KOJI JE STIGAO PREKASNO

Sultan je bio pametan i odlučan mačak, baš kako to i njegovo ime kazuje.

Zavoljeli smo ga svi, a on svjestan toga, najviše je vremena i provodio s nama. Njegov lovački instinkt bio je ipak uočljiv, kad bi netremice, s prijeteće uzdignutim i nemirnim repom, gledao u akvarij s ribicama ili u terarij u kojem je, veselo svake večeri, trčkarao naš mezimac - hrčak Mate.

Otac je volio uredan terarij, tako da mu je bilo zadovoljstvo kad je Mati prostirao suhu i mirišljivu novu piljevinu, dok se ovaj vrzmao oko njegovih nogu. Tog kobnog dana Mate se usudio otići do ulaznih vrata, na čijem pragu je, najčešće, drijemao Sultan. Sve se odigralo u djeliću sekunde.

Otac je mnogo toga mogao oprostiti Sultanu, ali ovako nešto - nikada. Sultan je dobio doživotni i neopozivi izgon iz tople kuće. A tek se spremala zima. Par dana je uzaludno mijaukao pred vratima koja su neumoljivo ostajala zatvorena, zatim se polako počeo oslanjati na

svoj mačji instinkt i lov u prirodi. Potom ga neko vrijeme nismo ni vidjeli ni čuli.

Naš susjed Šime bio je osamljenik, ali se unatoč svojim godinama, brinuo o sebi loveći ribu svojim starim vršama. Bio je vitalan starac, uvijek spreman na šalu sa mnom. Bio sam mu simpatično dijete.

Mačke je mrzio, mislim da nijedna mačka nije nikad prekoračila prag njegove kuće. A zna se, gdje nema mačke, miševi kolo vode.

Njegova konoba je bila mišji raj. Kazivao mi je da ih u posljednje vrijeme čuje i na tavanu. Kad bi legao u postelju, čuo bi iznad glave pravi noćni mišji parti. Još mi je ispričao da mu je prije neki dan, dok je ležao u postelji, kapnula na čelo kaplja. Znao je da njegov krov prokišnjava, ali nebo je bilo posuto zvijezdama, nije kišilo. Čudom se popeo na tavan da vidi što se događa. I imao je što vidjeti: mnoštvo miševa jelo je njegovu kapulu i - plakalo. Učinilo mi se da opet zbija šale sa mnom, ali kad je on, poznati mrzitelj mačaka, upitao za Sultana, da

mu ga posudim na par dana, shvatio sam da susjed Šime zaista ima ozbiljan problem. Sultan je imao nepogrešivi instinkt jer se tih dana ponovo pojavio u ulici. I desilo se čudo - susjed Šime ga je udomio.

Nedugo zatim, susjed Šime je zalegao u postelju. Bacajući svoje vrše u prohladnim večerima, dobio je upalu pluća. Stanje se pogoršavalo i dogodilo se najgore - susjed Šime je umro.

U pogrebnoj povorci pojavio se i Sultan. Neki ljudi su se čudili, neki čak i nasmijali, ali otac se nije iznenadio. Znao je da je Sultan bio mačak koji je pokazivao svoju privrženost na neki način, i zahvalnost.

Sultan se opet odao svojim lutanjima, dok nam jednog dana nisu došli javiti da Sultan leži na cesti - udarilo ga auto. Otac ga je pokopao u polju kojim je najviše volio lutati. Vidio sam da su mu zasuzile oči. Kazao je da mu je sve oprostio, ali taj oprost je došao sa zakašnjenjem. Trebao je oprostiti na vrijeme.

MEIN GOTTT!

Ovog su ljeta Rudi i Ida, naši prijatelji iz Austrije, imali 50- godišnjicu braka. Otac i mati su ih počastili domaćom ribljom večerom, a Rudi je iznio na stol dobro austrijsko vino. Nakon nekog vremena njihov razgovor je tekao otprilike ovako:

Mati: Moja Ida, puno je i živit 50 godina, a kamoli sve to s jednim istim čovikom!

Rudi (ocu): Što je rekla?

Otac: Ma, govori gluposti, često ona tako...

Rudi: U naših 50 godina braka mi se nikad nismo ni posvadili.

Mati: Moj Bože!?

Ida: Znete već, oboje smo bili učitelji u osnovnoj školi, voljeli smo djecu, eto na žalost, svoje nismo imali. Usvojili smo prekrasnog dječaka, sad je on već inženjer elektrotehnike. Uvijek je u osnovnoj školi imao jedinicu iz matematike...

Otac (više onako za sebe): Lipo bogami, jediničar... Ali, kad se već hvalite, imamo i mi konja za trku! Naš Matija ima sve petice u školi!

Rudi i Ida (u jedan glas): Mein Gott!

Otac: Ma dobro, da vas ne lažem, ima jednu četvorku iz kemije.

Rudi: Gott sei Dank!(Hvala Bogu!)

Otac: Za godinu dana upisat će šibensku gimnaziju.

Rudi: Zar takve upisuju?

Otac: Pa samo takve i upisuju.

Rudi i Ida: Mein Gott!!

Otac (okrenuvši se materi): Ma, je li i tebe počeo pomalo nervirati ovaj Rudi? Njegov je posvojenik iz matematike imao jedinice i završio je tehnički fakultet, a naš Matija ima sve petice, di neće gimnaziju?!

Ida (meni): Matija, razumiješ li ti nas dok govorimo engleski?

Ja: Naravno, sve razumijem, pa imam iz engleskog čistu peticu!

Rudi i Ida (u glas): Mein Gott!!

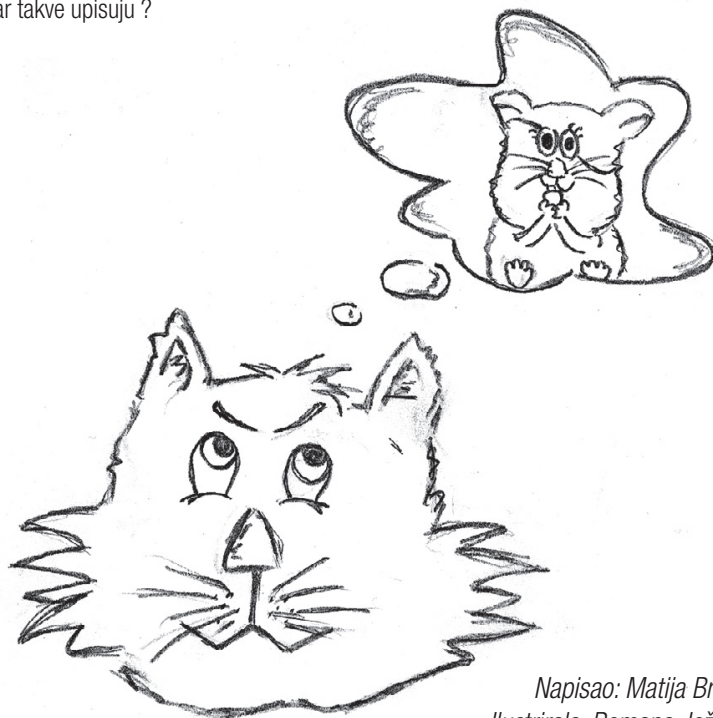
Rudi (ocu i materi): Pa, ima li izgleda da se što promijeni kod Matije?

Otac: A šta da se promijeni?! Ja bih bio presretan da ovako uvijek ostane!

Rudi (ocu): Ma, ti si meni pomalo čudan otac. Kao bivši učitelj dao bh ti čistu peticu zbog tvog odnosa prema Matiji!

Otac: Tanke Rudi! (i nastavi na hrvatskom): Nisam ja čudan, ali si ti Rudi dosadan i zato ti ja dajem čistu jedinicu iz večerašnjeg druženja!

Nedugo zatim, otac je slučajno saznao nešto što ga je zaprepastilo: u austrijskom školstvu najbolja ocjena jest - jedinica, a najgora - petica! Odlučio je to raskrstiti s Rudijem, (Kako je samo mene ocrnio!), ali Rudi i Ida su već otišli... Mein Gott!!!

Napisao: Matija Brkić, 8.r.
Ilustrirala: Romana Ježina, 7.r.

SOKOLIĆ JE POLETIO

Baka i djed su imali dva sina, dva sokolića, kako bi im tepali dok su bili dobre volje. Jedan od njih se rano otisnuo od kuće, otišao je u pomorce zarađivati svoj kruh sa "sedam kora". Drugi sin je krenuo na studije u Zagreb.

Nekako u isto vrijeme djed je otvorio gostionicu kako bi mogao platiti skupo školovanje u Zagrebu (usput rečeno, gostionicu je djed nazvao "ldu dani", što god mu to značilo).

Zagrebački student se pokazao vrijednim i uredno je polagao ispite, dok je u isto vrijeme gostionica stekla određeni ugled tako da student nije oskudijevao u novcu, štoviše imao je novca i više nego mu je bilo potrebno.

Često je navraćao kući na "domaću spizu" (noćnim vlakom, Unskom prugom preko Bihaca, presjedanje u Perkoviću - i tako punih dvanaest sati). Baki je bilo drago vidjeti svoga sokolića, naročito kako jede za posebno pripremljenim stolom. Djed ga je sve više nekako poprijeko gledao za tim istim stolom.

A sokolić je, tako sjedeći na sigurnoj grani, zadovoljno ciktao. Baka bi često taj prizor usnula - bilo joj je toplo oko srca.

Malo po malo, student je popustio u učenju i nije dao uvjete za posljednju godinu, jednostavno rečeno: pao je godinu!

- Šta ćemo sad, jadni ti smo svi skupa?! - zakukala je baka. - Još će nam se i rugati početi.

Djed je nešto mrmlija, više onako za sebe. Već je bio donio odluku.

Prođe neko vrijeme, kad jednog jutra baka se probudi sva uzbuđena, prodrama djeda i reče:

- Ajme, sanjala sam da nema našeg sokolića na grani pred kućom!?

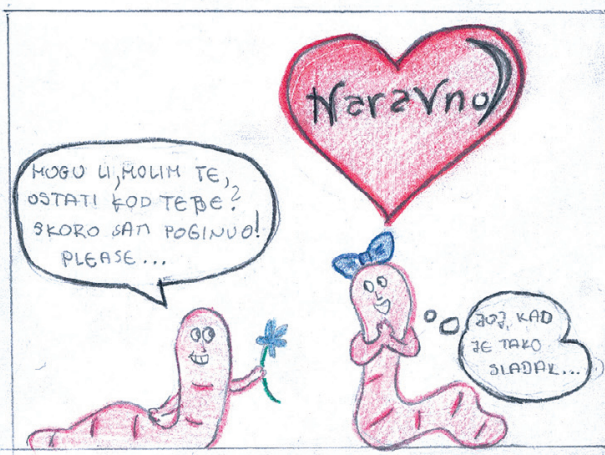
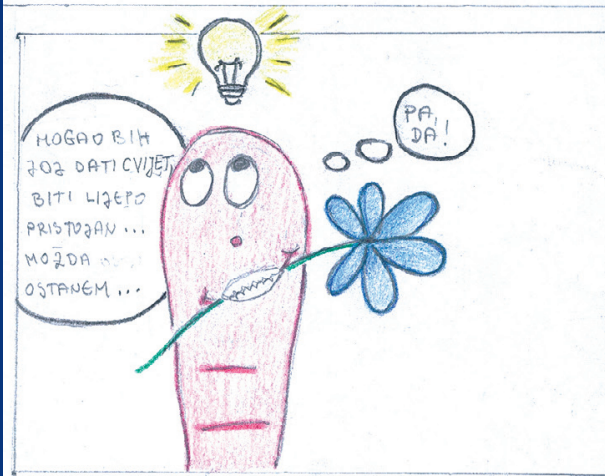
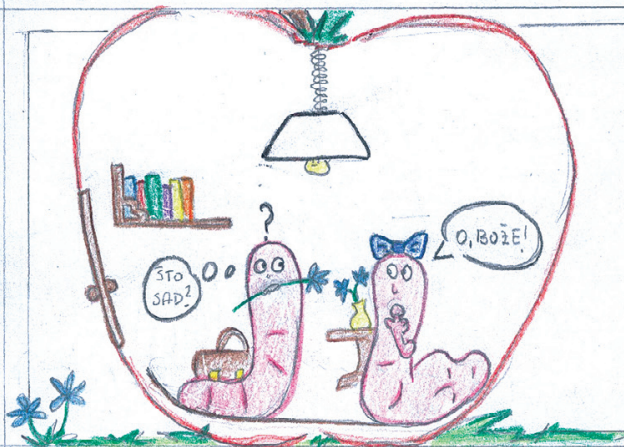
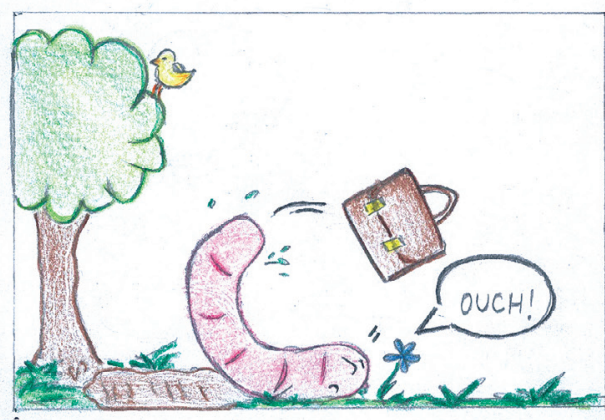
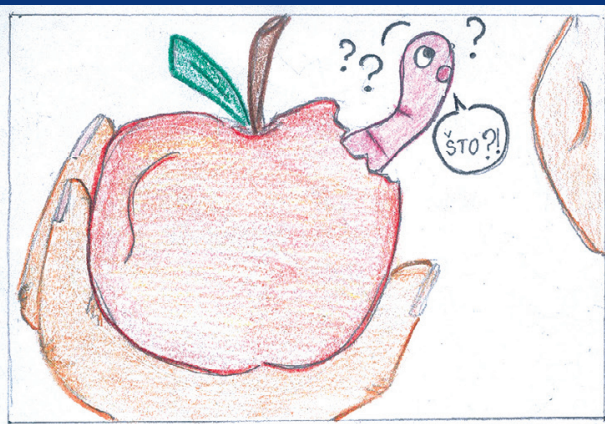
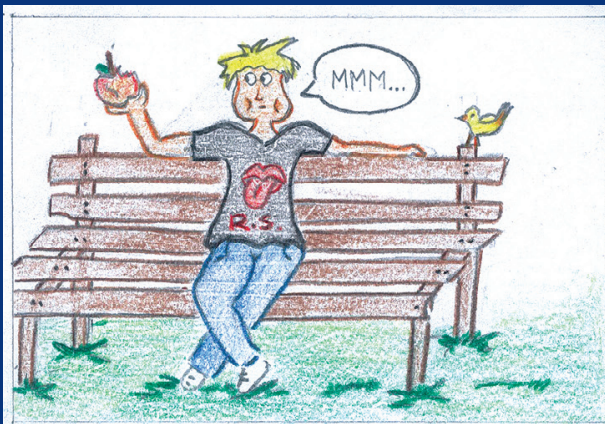
- Naravno da ga nema, kad sam mu ispilao granu! - reče djed i okrene se na drugu stranu.

- Šta si ispilao, nesritniče?! - drekne baka, sad već u panici.

- O, luda žena, ima već dva mjeseca kako mu ne šaljem novac u Zagreb. Čujem da se zaposlio preko student servisa - i da znaš, već je dao dva ispita - reče djed sad već potpuno budan.

Nije prošlo dugo vremena, moj otac je diplomirao. Baka je sjala od sreće.

TKO PRVI JABUCI..

Romana Jęžina, 7.l.